

Camí Ral₄₇

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Gener de 2019 número 47

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Edita: Ajuntament de Copons, Àrea Municipal de Cultura

Àngel Guimerà, 8, 08289 Copons, Anoia, Tel. 938 090 000 Fax: 938 090 013

Correu electrònic: camiral@copons.cat

Disseny i maquetat: espaiGràfic, Igualada

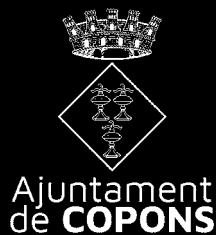
Dipòsit legal: B-7571-96

Tiratge: 300 exemplars

Publicació periòdica

Imatge portada: Rastres del passat **Foto:** Imma Lloró Torrents

Consell Editorial: Maria Gràcia Carreras Verdagué, Elisenda Mercadal Segura i Núria Pons Torrents

Sumari

- 3 Què s'està fent...
- 7 En guàrdia!
El camí invers del negociant de Copons
- 8 La conserva i el dol
- 10 L'entrevista: Antoni Comella Garcia
- 13 Treball per projectes
- 14 Castanyada a l'escola
Santa Cecília
Activitats per la castanyada
- 15 Els més petits us expliquen què fan a l'escola
- 16 5è Concurs de fotografia Vila de Copons: Sortides i postes de sol, horts i feixes
- 18 Confirmacions
Sortida de final de catequesi al Tibidabo
Cursets de natació i aquagym
- 19 Big Band Copons
Futbol Festa Major
- 20 Festa Major estiu 2018
- 21 Final de temporada dels gegants
- 22 Projectió del documental de memòria històrica "El retratista"
Oratori Musical Episcopus
- 23 Bastoners ballades d'estiu
Trobada de coponencs majors de 65 anys
- 24 Alta Anoia Experience
Taller de cistells amb "trapillo"
- 25 Castanyada
I tu què ens recomanes? Anna Closa – Gonzalo Pocoví
- 26 El Jaume Gudayol: Un savi en cultura popular
- 28 Resum de fets, activitats i actes de juliol a desembre de 2018
- 29 Perfums i bimotors
- 30 L'àguila marcenca
- 31 Transports i telèfons d'interès

El passat mes d'agost es va jubilar el "sheriff". Després de 8 anys compartits, només tinc paraules d'agraïment. Gràcies Marcel. T'ha tocat fer una feina fosca, de vegades, però has estat el nostre 112, el referent de tot el poble durant aquests anys. Per minimitzar la pèrdua de coneixement que suposa la seva jubilació, hem aprofitat un programa de garantia juvenil subvencionat pel SOC, per elaborar el manual de manteniments del municipi, en el que es recolliran tots els requeriments tècnics, requeriments legals i protocols de manteniment. Aquest manual ens facilitarà la feina de planificació i organització del treball.

El passat mes d'agost també es va estrenar Copons de Festa. Una festa molt participada. Gràcies per l'esforç i les complicitats. Gràcies Conxita. Personalment felicito a totes i tots els que heu assumit aquest compromís i heu estat capaces de superar els obstacles fins organitzar una festa molt celebrada. I estic segur que no us aturareu aquí.

Després d'un any molt turbulent políticament i econòmicament, que en aquest cas sí que ha aturat les administracions catalanes, tots els projectes municipals s'han vist afectats d'alguna manera en el calendari, en el seu finançament o en ambdós àmbits. La secció d'avui la dedicaré a posar al dia totes les actuacions amb la següent relació de projectes a curt termini i a llarg termini necessaris per seguir millorant la qualitat de vida de Copons. El calendari és orientatiu, ja que no s'han contemplat els terminis afegits en cas d'al·legacions o altres imprevistos, com ara la climatologia.

Bar Municipal

Malauradament el procés de revertir el contracte ha sigut llarg, per molts motius, també el 155. Finalment, i un cop desencallada la Generalitat, la Comissió Jurídica Assessora va emetre dictamen i ens el va comunicar el mes de setembre de 2018. A partir d'aquest moment s'inicia un nou expedient per a la licitació. La nova llei de contractació pública afegeix complexitat al plec de condicions per al concurs i cal establir el valor de la concessió. S'ha encarregat la redacció i els càlculs a un advocat especialista. Si tot va bé, aquests són els calendaris administratius:

Expedient de nul·litat de la concessió

Inici de l'expedient: Desembre de 2017 / Actuacions:

Desembre 2017	Inici de l'expedient de nul·litat
Març 2018	Presentació de les actuacions a la Comissió Jurídica Assessora
Setembre 2018	Recepció de la sentència de la Com. Jurídica. Entrega de claus i inventari
Octubre 2018	Proposta de gestió del bar a les entitats de Copons
Novembre 2018	Notificació de la liquidació a la concessionària
Desembre 2018	Període d'al·legacions

Expedient de nova licitació

Inici de l'expedient: Desembre de 2018 / Actuacions:

Desembre 2018	Aprovació del plec de condicions Publicació del concurs
Gener 2019	Licitació i resolució
Febrer 2019	Adjudicació i notificació Avals i garanties Inventari i lectures subministraments
Març 2019	Signatura del contracte Inici del servei

Execució: 4-5 mesos. Depèn de les al·legacions

Cost:	3.124,80 €
	2.274,80 € Defensa jurídica
	850,00 € Administració de l'expedient
Finançament:	3.124,80 € Ajuntament de Copons
Valor del contracte:	210.000,00 € Valor estimat

Poliesportiu

En el marc d'un programa complementari per a inversions de la Diputació de Barcelona ens van atorgar 50.000 € per reformar el poliesportiu. Amb aquesta actuació resoldrem els problemes de seguretat que actualment afecten l'equipament.

Inici dels treballs: Març de 2019 / Actuacions:

- Reforma de la pista i canvi de paviment antilliscant i no abrasiu
- Reforma de la tanca per complir normes de seguretat per a evacuació
- Substitució de totes les llums de la zona per tecnologia led
- Instal·lació d'una barana de la bàscula fins a 40 cm d'alçada de mur

Execució: 2-3 mesos. Depèn de les gelades i les pluges

Cost:	65.326,29 €
	620,73 € Projecte tècnic
	64.706,26 € Projecte executiu
Finançament:	52.065,63 € Diputació de Barcelona - Esports
	13.261,36 € Ajuntament de Copons

Escola – Rectoria

El projecte de l'escola es troba al final de la fase 3, amb tota l'estructura consolidada i reformada interiorment per tal de complir les normatives i el codi tècnic del departament d'ensenyament per a les escoles públiques. Conjuntament patrimoni i codi tècnic ha estat possible gràcies a la complicitat de tècnics i de polítics: municipals, de la DiBa i del departament; gràcies a la complicitat de la comunitat educativa: mares, pares, mestres, ciutadania i ajuntament.

Fase 3 de 4

Inici dels treballs: Desembre de 2017 / Actuacions:

- Consolidació estructural del cos annex
- Modificació estructural del segon pis
- Modificació de les escales i els accessos a les plantes
- Noves obertures i fusteria associada
- Creació de l'espai per a la caldera de biomassa i l'estella

Execució: 3 mesos

Cost:	302.730,26 €
	34.944,80 € Projecte tècnic i direcció d'obra
	267.785,46 € Projecte executiu
Finançament:	73.823,00 € Generalitat de Catalunya-OSIC
	228.907,26 € Diputació de Barcelona – SPAL

Fase 4 de 4

Per a la quarta i última fase cal consolidar el finançament íntegre del projecte, incloent-hi el cost de la direcció d'obra i de seguretat. En aquests moments estem en procés de consolidar el finançament de la 4a fase. Així i tot mantenim el calendari.

Inici dels treballs: Febrer de 2019 / Actuacions:

- Arranjament d'aules i sales
- Instal·lacions tècniques
- Caldera de biomassa i xarxa de calor

Execució: 5 mesos

Cost:	600.400,24 €
	No pressupostat Direcció d'obra
	600.400,24 € Projecte executiu
Finançament:	200.000,00 € Generalitat de Catalunya (Pendent de confirmació)
	200.000,00 € Diputació de Barcelona – SPAL (Confirmat)
	400.400,24 € Ministerio de Fomento (Pendent de confirmació)
	125.000,00 € Generalitat de Catalunya - Leader

Dipòsit d'abastament d'aigua del nucli de Copons

El dipòsit actual d'aigua de boca, ubicat al costat del cementiri està trencat fa temps. Té una esquadra perimetral que limita la seva capacitat a menys de la meitat. Després d'estudiar la reforma integral de l'equipament s'ha optat per una nova instal·lació que guanyarà en funcionalitat, en cost i operativa, ja que permetrà la neteja dels dipòsits sense tallar el subministrament, entre d'altres.

Inici dels treballs: Gener-febrer de 2019 / Actuacions:

- Enderroc del dipòsit actual
- Instal·lació de tres dipòsits i el conjunt de vàlvules per a maniobrar

Execució: 2-3 mesos. Depèn de les pluges

Cost:	88.670,23 €	
	522,72 €	Projecte tècnic
	88.148,23 €	Projecte executiu
Finançament:	76.949,10 €	Diputació de Barcelona –
		Programa complementari
	11.721,85 €	Ajuntament de Copons

Camins del municipi

Les actuacions en camins de 2018 es centren principalment en el camí al nucli de Sant Pere de Copons que suporta molt trànsit i es troba en mal estat. Tanmateix, es segueix amb el programa de millora de camins sota l'aixopluc del programa de prevenció d'incendis. En aquest sentit, la dotació de la DiBa s'ha vist reduïda progressivament des de 2011 fins al punt que ara rebem la meitat de diners que el 2011 per fer els mateixos quilòmetres de camí.

Inici dels treballs: Tan bon punt deixi de ploure / Actuacions:

- Camí de Sant Pere – Anivellat, desbrossat i millora de rases i paviment
- Camí del mas Lloretó – Anivellat i desbrossat
- Camí Cal Martí de la muntanya – Anivellat i desbrossat

Execució: 2-3 mesos. Depèn de les pluges

Cost:	52.473,10 €	
	1.966,25 €	Projecte tècnic camí Sant Pere
	43.868,85 €	Projecte executiu camí Sant Pere
	6.638,00 €	Anivellats i desbrossades
Finançament:	41.675,41 €	Generalitat de Catalunya –
		Governació
	6.306,10 €	Diputació de Barcelona –
		Prevenció incendis
	4.491,59 €	Ajuntament de Copons

POUM – Document inicial

Com ja he explicat en moltes ocasions, el POUM (Pla d'Ordenació Urbanística Municipal) és la norma, la llei, que ens permetrà desenvolupar el territori i l'activitat econòmica de la manera més harmònica amb l'entorn i complint amb les exigències del Pacte per a la Sostenibilitat, pacte que la gran majoria de municipis de Catalunya hem signat. En aquests moments estem al final del treball més complex: redactar la norma jurídicament. Després de l'aprovació del document inicial, s'han d'esperar tots els informes sectorials que ens diran si el document inicial del POUM s'ajusta als criteris de cada sectorial i si cal fer alguna modificació. Des de l'aprovació del document inicial a l'aprovació del document final encara pot transcórrer un any.

Inici dels treballs: Març de 2018 / Actuacions:

- Catàleg de masies
- Creixement i protecció patrimonial
- Redacció jurídica

Execució: 12-15 mesos

Cost:	70.050,00 €	
Finançament:	70.050,00 €	Diputació de Barcelona

Marca Copons

En el marc del suport tècnic de la Diputació de Barcelona, i amb el propòsit de posar en valor el patrimoni municipal com a actiu turístic, s'està fent l'estudi dels valors del que podríem anomenar com la marca Copons, és a dir, què és el que ens fa particularment singulars. Aquest treball possibilitarà orientar la comunicació al turisme que pugui estar interessat en la nostra oferta turística. És un primer pas necessari per a crear interès en el nostre municipi.

Inici dels treballs: Octubre de 2018 / Actuacions:

- Definició de la singularitat
- Valors de la marca
- Disseny de les línies estratègiques de comunicació

Execució: 4 mesos

Cost:	7.260,00 €	
Finançament:	7.260,00 €	Diputació de Barcelona – Turisme

Anoia en transició

Anoia en transició és un projecte pilot que protagonitzem 4 municipis: El Bruc, La Llacuna, Sant Martí de Tous i Copons. En aquests moments s'està desenvolupant el projecte estratègic a partir del propòsit d'atraure noves economies, nova població i turisme de qualitat als nostres municipis. L'activitat proposada és l'artesanía contemporània.

Inici dels treballs: Octubre de 2018 / Actuacions:

- Definició de la visió
- Valors del projecte
- Disseny de les línies estratègiques principals

Execució: 4 mesos

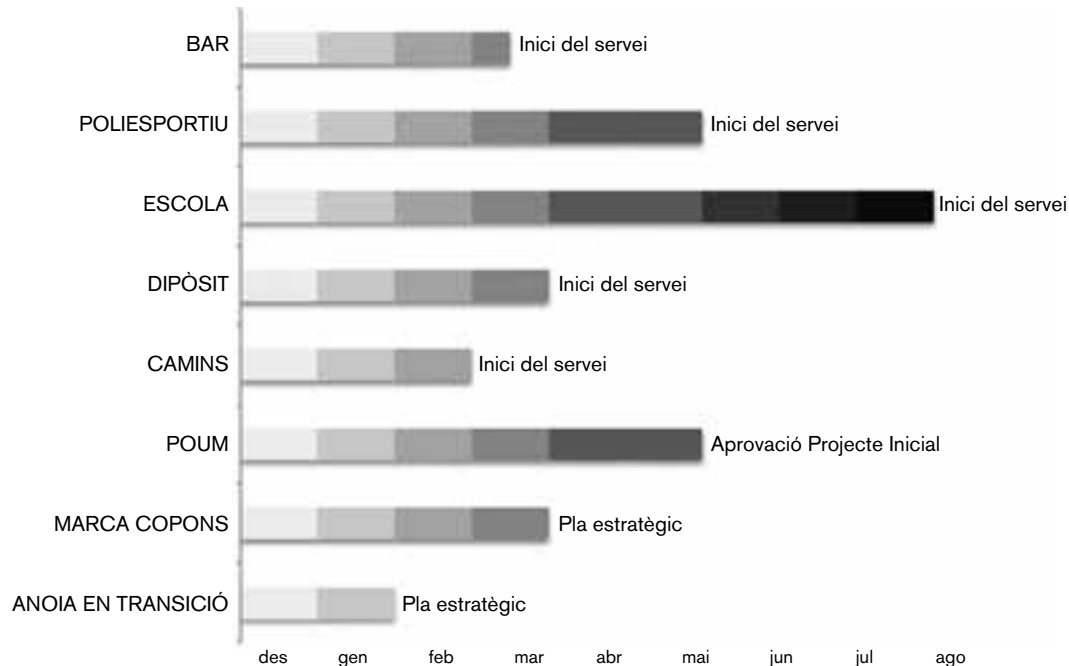
Cost:	12.649,00 €	
Finançament:	10.180,00 €	Diputació de Barcelona
	617,25 €	Ajuntament d'El Bruc
	617,25 €	Ajuntament de la Llacuna
	617,25 €	Ajuntament de Sant Martí de Tous
	617,25 €	Ajuntament de Copons

El Porta a Porta

A finals de juny de 2018 vam iniciar el nou model de porta a porta per la recollida, gestió i tractament dels residus domèstics. Han sigut i encara són moltes les dificultats tècniques, de gestió i d'organització del sistema. Els resultats que hem obtingut són molt satisfactoris en termes de selectiva. Les dades de 2018 serviran per anar millorant el servei al nostre municipi, que com sabeu la recollida al nucli la fem amb recursos municipals. El concessionari comarcal només buida els contenidors de les àrees de transferència. El 2019 s'han implantat millores al calendari escoltant els suggeriments de veïnes i veïns i amb les modificacions millorem l'eficiència i millorem el servei. Amb un únic propòsit: assolir el 90% de selectiva al final de 2019.

Calendari previst d'actuacions 2018-2019

Catàleg de camins

Fa dos anys es va finalitzar el mapa de camins de titularitat municipal. Ara hem demanat la incorporació dels senders del municipi al mapa de camins, així com el projecte de senyalització. Amb aquesta incorporació disposarem d'un catàleg de camins i senders complert i degudament documentat que servirà per a la planificació de les reformes i millores.

Senders

Inici dels treballs: Gener de 2019 / Actuacions:

- Incorporació dels senders al catàleg de camins

Cost: 5.640,14 €

Finançament: 5.640,14 € Diputació de Barcelona - Camins

Senyalització

Inici dels treballs: Març de 2018 / Actuacions:

- Projecte tècnic integral de senyalització dels senders

Cost: No publicat – Recursos propis de la DiBa

Finançament: Diputació de Barcelona - Camins

Comunicacions

Són moltes les mancances en comunicacions al món rural. I és més destacable avui dia en el que cal disposar de xarxa 4G o de fibra òptica amb amplitud de banda suficients per donar resposta a la demanda creixent d'aquest tipus de servei. L'Ajuntament no té competències en aquests àmbits, però l'acció conjunta i tenaç de molts pobles com el nostre que pateixen les mateixes mancances va fent efecte amb el temps.

TV

Som conscients del molts talls que patim en el senyal de la televisió a través de la xarxa municipal. Hem comprovat el correcte funcionament de les nostres instal·lacions periòdicament i la conclusió –confirmada pel CTTI– és que la causa dels talls prové de les mancances tecnològiques dels equips de la Generalitat instal·lats al repetidor de Copons. Seguim insistint a la Generalitat en la necessitat d'invertir en la renovació i actualització de les instal·lacions.

Fibra òptica

L'any 2019 l'empresa igualadina i operadora de comunicacions Iguana estendrà l'eix troncal de fibra òptica de Jorba a Copons. Després continuarà en direcció a Calaf. Un cop desenvolupat l'eix, l'operadora podrà oferir serveis de fibra òptica amb un ample de banda de 1000/300 Mbps. Una millora substancial.

Barraca – Servei d'atenció a les persones

D'acord amb les converses mantingudes amb les parts (Benestar Social, CatSalut i Consell Comarcal de l'Anoia), hi ha un acord per rehabilitar la Barraca i dedicar-la al servei d'atenció a les persones. Aquest servei inclou: atenció primària de salut, treballadores socials, tècniques compartides del CCA, i els serveis que en un futur es vagin incorporant.

Inici dels treballs: Octubre de 2017 / Actuacions:

- Redacció del projecte SAED
- Projecte tècnic de rehabilitació
- Rehabilitació i canvi d'ús

Cost: 200.000,00 €

Finançament: 100.000,00 € Generalitat de Catalunya – CatSalut
100.000,00 € Generalitat de Catalunya – Benestar Social

Ermita de Sant Pere

Estudi de rehabilitació de l'ermita de Sant Pere de Copons d'acord a la documentació patrimonial i a criteris de restauració patrimonial.

Inici dels treballs: Maig de 2018 / Actuacions:

- Estudi patrimonial
- Projecte tècnic de rehabilitació

Cost: 18.000,00 €

Finançament: 18.000,00 € Diputació de Barcelona - SPAL

Aparcament temporal d'autocaravanes

Dins un programa comarcal d'estímul turístic finançat amb fons europeus (FEDER), Copons s'incorpora amb la proposta d'un aparcament temporal (48 hores) d'autocaravanes. S'oferirà servei d'aigües negres, aigües grises, aigua sanitària i electricitat. L'aparcament es situarà a l'actual camp de futbol. Aquest projecte està pendent del finançament principal.

Inici dels treballs: No hi ha data per a l'execució. Pendants de l'atorgament de l'ajut. / Actuacions:

- Projecte tècnic
- Formació del paviment
- Instal·lacions dels serveis
- Instal·lació del control d'accessos
- Instal·lació dels sistemes de seguretat

Cost:	53.686,42 €	
	1.149,50 €	Projecte tècnic
Finançament:	52.536,92 €	Projecte executiu
	26.268,46 €	Generalitat de Catalunya–FEDER–Pendent resolució
	27.427,96 €	Ajuntament de Copons

Manteniment del pont d'accés al nucli

Fa temps es van detectar desperfectes als voladissos del pont d'accés al nucli, el pont de la riera de Sant Pere. En previsió dels riscos que puguin representar, es va considerar necessari realitzar un estudi de l'estat estructural i vam demanar ajuda a la Diputació de Barcelona.

Inici dels treballs: Octubre de 2018 / Actuacions:

- Estudi estructural
- Proposta de reformes

Cost:	12.000,00 €	
Finançament:	12.000,00 €	Diputació de Barcelona–Equipaments i espai públic

Aquests són els projectes més destacables d'inversió, però no són els únics projectes que hi ha en marxa.

GIA

El GIA és una aplicació informàtica corporativa amb accés web, dissenyada i desenvolupada per la Diputació de Barcelona per facilitar als ajuntaments usuaris la gestió de les activitats. El GIA consta de dos mòduls vinculats entre ells:

- Una base de dades del cens d'activitats fàcilment actualitzable (dades generals, classificació, situació administrativa, dades tècniques i sectorials, ubicació, fotografia, documentació annexa)
- Una eina de suport a la tramitació.

El recurs inclou la implementació i el manteniment de l'eina i la formació continua del personal usuari.

Inici dels treballs: Octubre de 2018 / Actuacions:

- Implantació de l'aplicació
- Formació

Cost:	No publicat	– Recursos propis de la DiBa
Finançament:	Diputació de Barcelona	–Activitats i establiments

SetDIBA

SetDIBA és un projecte per donar suport a la modernització i la transformació digital dels ens locals a través de la implantació de metodologies organitzatives i de plataformes de tramitació electrònica per millorar la seva gestió interna de forma més eficient i sistemàtica, tot enfortint i simplificant els canals de relació telemàtica amb la ciutadania. El conjunt de serveis d'administració digital inclosos en el recurs són:

- Implantació del model de treball e-SET i de les seves eines: registre i gestor d'expedients electrònics
- Integració progressiva amb la resta de serveis i sistemes telemàtics oferts per la Diputació de Barcelona i amb els del Consorci Administració Oberta de Catalunya (AOC) com ara els següents: e-NOTUM, e-TAULER, EACAT, e-TRAM, e-FACT, Iarxiu, MUX, VIA OBERTA i altres que es puguin incorporar en el futur
- Suport permanent als ens locals, tant en la part funcional com en temes d'administració digital

Es tracta d'un recurs de prestació continuada que està subjecte a les especificacions determinades en les seves condicions d'accés.

Inici dels treballs: Octubre de 2018 / Actuacions:

- Implantació de l'aplicació
- Formació

Cost:	No publicat	– Recursos propis de la DiBa
Finançament:	Diputació de Barcelona	– Innovació digital

Per acabar, fer-vos avinent els resultats econòmics de la piscina municipal:

Piscina municipal de Copons – Resultat econòmic 2018		
Moviment	Descripció	Total
Despesa	Amortitzacions	-8.306,83 €
	Comunicació	-586,85 €
	Manteniments	-2.866,65 €
	Personal	-4.315,00 €
	Producte químic	-3.800,33 €
	Seguretat	-8.103,11 €
	Socorristes	-8.628,30 €
	Accessoris	-275,76 €
	Subministraments	-486,92 €
	Neteja	-2.382,94 €
	Activitats	-3.626,05 €
Ingrés	Venda Entrades	13.429,40 €
	Activitats	924,00 €
Resultat		-29.025,34 €

Finalment, i en un altre ordre de les coses, espero que quan s'hagi publicat aquest exemplar, les preses polítiques –il·legalment empresonades– estiguin en llibertat sense càrrecs. Que els exiliats –il·legalment amenaçats– puguin tornar a Catalunya. Que totes i tots es puguin retrobar amb les seves famílies. I que el poble català, sense por, sense dubtes, avanci imparablement cap a una República social independent de persones lliures de decidir el seu futur. I que la política sigui l'instrument de tots plegats per entendre'ns. Llibertat, Igualtat i Solidaritat.

Bona festa major d'hivern!

Cesc Salamé Sabater
Alcalde

El diumenge 30 de setembre els Negociants de Copons van ser protagonistes del programa de Catalunya Ràdio “En guàrdia!” que va comptar amb els coneixements de la Dra. Assumpta Muset.

El programa de divulgació històrica “En guàrdia!”, dirigit i presentat per Enric Calpena, es va estrenar l'any 2001 i ja porta 16 temporades amb més de 600 programes emesos. Els seus col·laboradors habituals han estat els historiadors Oriol Junqueras i Josep Maria Solé i Sabaté que, junt amb un convidat, expliquen les batalles, les aventures i les heroïcitats de la història, especialment de Catalunya però també Universal. Actualment s'emet els diumenges de 3 a 4 de la tarda.

El 30 de setembre de 2018 va ser el torn del capítol 712, titulat “Copons, pioners del comerç i la banca”, amb la Dra. Assumpta Muset Pons com a experta convidada. Així és com el van presentar des del mateix programa: “Al llarg del segle XVIII, tot i els efectes de la Guerra de Successió, Catalunya va mantenir la iniciativa econòmica; no només a la costa, sinó també a l'interior. Un grup d'emprenedors de la comarca de l'Anoia, al voltant de la vila de Copons, va aconseguir bastir una xarxa comercial que abastava tot Espanya, a la recerca de nous mercats per als excedents de producció de manufactures. Aquests primers traginers i venedors ambulants no van trigar a diversificar els seus negocis, optant pel comerç a l'engròs, la inversió immobiliària o la banca. En parlem amb Josep M. Solé i Sabaté, historiador, i Assumpta Muset, doctora en Història Moderna per la UB i profes-sora d'Història Econòmica Mundial.”

Encara es pot escoltar el programa “a la carta” a la web de Catalunya Ràdio: <https://www.ccma.cat/catradio/alacarta/en-guardia/copons-pioners-del-comerc-i-la-banca/audio/1015014/>

Com sempre, és un plaer deixar-se emportar pel saber i l'entusiasme de la Dra. Assumpta Muset. No us ho perdeu! ✨

El camí invers del negociant de Copons

Jaume Ortínez Vives

Aviat farà seixanta anys que el Professor Enric Lluch va explicar, en una Conferència a la La Puda de Castellolí, les seves descobertes sobre el passat comercial de Copons.

La xerrada es va anar oblidant fins que el seu germà Ernest Lluch, que estava al corrent del tema, va “topar” amb el record d'aquella època en conèixer personalment descendents vius de famílies de comerciants i es va engrescar en la història de Copons. Visità el poble repetidament, amplià els coneixements del cas, i propicià que la Dra. Assumpta Muset fes el treball sobre el que més tard l'Abadia de Montserrat va editar el llibre que tots coneixem. Aquesta vegada, però, el camí ha estat l'invers. És el cas d'un descendent d'aquells negociants de Copons que, tot regirant papers

a casa seva i partides de baptisme de la ciutat d'Arévalo (Àvila), va saber dels seus orígens coponencs i de les activitats comercials dels seus besavis. La seva sorpresa va ser total, i encara va ser-ho més quan, posat en contacte amb Copons i amb la Dra. Muset, va veure que sobre la seva família - els Morera- es coneixia detalladament tot des de l'any 1750. La coincidència de les seves troballes amb la documentació aportada al llibre “Catalunya i el mercat espanyol al segle XVIII: Els traginers i els negociants de Calaf i Copons” de la Dra. Muset el va animar a ampliar la coneixença de la vila d'origen. Fou així que a finals d'agost el Sr. José Luis Perrinó Guimaraens vingué a Copons i fou rebut per l'alcalde Francesc Salamé i el regidor Jordi Mercadal. Tot passejant, li mostraren les dues cases de la família Morera, i es va retratar davant cada una de les portes on, a sobre, hi ha esculpit l'escut i el nom familiar de Morera. ✨

La conserva i el dol

Montserrat Galí Segué

A finals d'agost i primers de setembre l'hort estava imponent. A la masia del Roc, l'aprenent de pagès de la primera del segle passat, tenien una bona collita de tomàquets.

L'avantatge de tenir un bon hort és que amb el sobrant es poden fer conserves, confitures, melmelades, vinagretes, assecats... que donen bones menges durant tot l'any. En Roc estava acabant d'esmorzar a la taula de la cuina i la mare li digué:

—Roc, abans de venir a dinar passa per la Roca Blanca i porta “terra d'escudelles” (sorra fina que es feia servir d'abrasiu per netejar olles, paelles...) per netejar les ampelles de la conserva.

—D'acord mare. Ja he vist que heu començat a guardar tomàquets. Quan s'entra al celler, amb tota l'estesa de tomàquets sobre els taulons, se sent una olor que obre la gana!

—Sí, aquesta setmana farem la conserva i ja anem collint tomàquets forts i madurs. Abans de tornar a casa en Roc recollí “terra d'escudelles” i sentí les campanes del poble. Entrà a casa imitant els cants dels antics venedors ambulants que venien aquesta “terra”.

—“Teeeeerra d'escudelles, doneees!” —En Roc deixà el pot ple al costat de l'aigüera i afegí: —Oi que quan les campanes toquen a morts ho fan molt a poc a poc?

—Sí, les has sentit? Qui deu haver mort? No recordo a ningú amb cap malaltia greu —digué la mare.

—Jo tampoc sé qui pot ser —afegí l'àvia. I arribà en Miquel molt trasbalsat, amb cara d'estar a punt de plorar.

—Digues Miquel, què et passa? —preguntà l'avi assegut ja a la taula.

—S'ha mort la Pepeta! —i les llàgrimes li començaren a esgurrar en els ulls.

—La Pepeta! La Pepeta!... No pot ser! —sanglotà l'àvia contrariada —Si estava molt sana i valenta! La setmana passada va dir que vindria dissabte a fer la conserva... Què li ha passat? Miquel, Miquel, que saps què li ha passat?

—Diuen que ha caigut per les escales de les golfes amb tanta mala sort que del cop al cap ja s'hi ha quedat!

—Verge Santíssima! Les escales de les golfes sempre són mal xinades! Quina desgràcia més gran! —digué la mare i l'àvia afegí plorosa:

—Si ha mort a l'acte almenys no ha patit! Apa arreglem-nos i anem cap a casa la Pepeta.

—Millor que mengem ràpid i baixem tot seguit. Així podrem estar-hi tota la tarda —digué la mare. Mentre dinaven tots estaven ben moixos i l'àvia no feia ni una cullerada. El pare li va dir:

—Au, àvia, mengeu una mica, sabem que esteu molt trista però heu de menjar.

—És que amb la Pepeta érem com germanes! Ella era una mica més jove, però sempre ens havíem ajudat. Pels fills, per les malalties, per les feines: matança del porc, verema, conserva...

El Miquel esclafí a plorar, la mare l'acaronà. Ell volia parlar però amb els plors no podia. La mare li va dir:

—Parla, digues Miquel...

—És que tu àvia ets la padrina del Roc i jo, com que la meva padrina viu lluny i no la veig gairebé mai, sempre pensava que la meva padrina era la Pepeta...

—Miquel, sembla que ella també ho sentia així —digué el Roc —de petits et feia més moixaines a tu que a mi.

Menjaren de pressa, s'arreglaren i baixaren cap al poble. En Miquel es quedà a la porta de la casa. No gosava entrar. El pare va sortir i va fer senyal a la mare, que avançava amb l'àvia de bracet i a pas més lent, de que tot anava bé, ja havien quedat que si tenia moltes nafres de la caiguda l'avisaria. La mare s'acostà a en Miquel:

—Miquel no has vist mai cap mort oi? No saps com estarà? Doncs estarà com adormida, com quan feia la migdiada asseguda al banc d'escó de casa. Si no vols entrar no entris, però, com que l'estimem molt, després ens sabrà greu tota la vida si no ens en acomiadem.

El Miquel s'agafa fort a la mà de la mare i va entrar a la casa. Hi havia poca gent i passaren cap a l'habitació. No sols el Miquel estava molt afectat. La Pepeta es feia estimar per tothom. La Mariona, la néta de la

Pepeta, estava asseguda al costat del llit en una cadira baixa i en silenci s'eixugava les llàgrimes. Resaren un parenostre i tres avemaries i sortiren de la cambra.

La mare i l'àvia anaren a ajudar a la cuina a fer menjar pels parents de la Pepeta que vindrien de fora. En Roc i en Miquel van sortir al carrer, s'assegueren en silenci al portal del davant, però de cop i volta en Miquel va preguntar:

—Roc, i si no està morta la Pepeta? Roc, perquè s'ha vestit tant mudada la Pepeta per pujar a les golfes? Perquè estava sobre unes travesses de carro i no dins d'un bagul?

—Mira noi, jo vaig fer aquestes mateixes preguntes quan va morir la germana de l'avi. Tu no ho recordes per que eres més petit. El pare em va explicar que quan una persona es mor s'ha d'avisar al metge per que certifiqui la defunció. Després es vesteix al mort amb un vestit de mudar i s'avisava al capellà i també al fuster per que vingui a prendre les mides de la caixa. També em va explicar que, un cop mort, el cos es refreda i per que quedi ben pla i no costi entrar-lo a la caixa l'estiren sobre unes fustes o taulons ben plans. —En Miquel escoltava molt atent. La mare sortí a la porta de la casa de la Pepeta i els va dir:

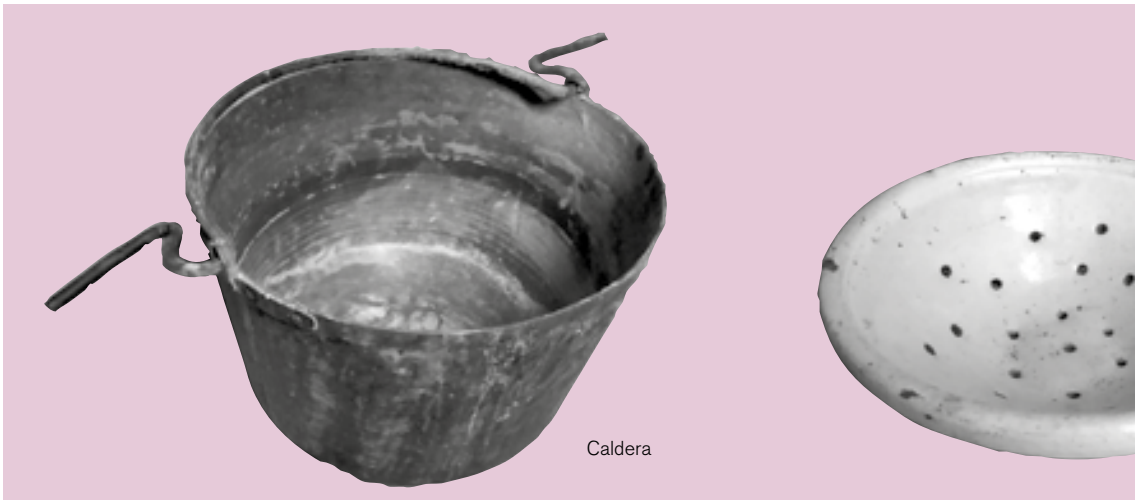
—Roc i Miquel, aneu a cal adroguer a comprar quatre paquets de tint negre!

—Perquè el volen tant tint negre?

—Per tenyir la roba de la família. Hauran de vestir de negre durant uns dos anys. Per demostrar que estan de dol, tristos... —li explicà en Roc.

—La Mariona també anirà negre? Pobre mossa! Com plorava!

La mare i l'àvia van ajudar tota la tarda, la relació amb la família de la Pepeta era molt estreta. Després van pujar tots cap a la masia a sopar.

Caldera

Enterrament

—Diu que faran un bon enterrament —va dir l'avi i en Miquel va preguntar:

—Què vol dir fer un bon enterrament?

—Depèn del que es paga hi ha un enterrament amb un o dos cavalls, més o menys capellans, un carro vell o nou... Per mi això són tonteries! Tothom fa la mateixa cara dins de la caixa! —sentencià l'avi.

Després de sopar el pare va tornar a baixar a casa de la Pepeta per vetllar-la unes hores. L'endemà els homes i els nois anaren a l'"enterro" i les dones a l'església. Allà esperaven l'arribada del fèretre, però no arribava ningú. Tothom va començar a impacientar-se. Al final la mare i una parenta de la Pepeta van anar a veure què passava. En arribar al portaló van trobar-se amb tot l'"enterro", però amb un problema: el caruatge dels morts era nou i tenia una creu sobre la coberta. La creu era més alta i no passava pel portaló. Havien anat a buscar eines i estaven desmuntant la creu per poder passar cap a l'església. En Roc s'acostà a l'orella de l'avi i li va dir:

—Avi, això ja es veu que és un "bon enterrament"! —L'avi el va fer callar i li va picar l'ullet.

Després de les absoltes van anar fins al cementiri. En Miquel ben agafat a en Roc i fent esforços per no plorar, sobretot quan veia a la Mariona que no podia contenir-se. Tot tornant del cementiri la Remei, filla de la Pepeta, deia a la mare:

—No se com m'ho faré! La mare m'ajudava molt. Era valenta, treballadora i animada. I la pobre Mariona... no ha dormit en tota la nit! Està molt afectada: té por d'entrar a l'habitació de l'àvia, quasi no ha menjat res... —Si creus que li pot anar bé, que vingui

dissabte a fer la conserva de tomàquet. Amb els nostres nois potser farà una rialla.

—Però si no sap fer conserva! —exclamà la Remei.

—La Mariona es distreurà i així aprendrà a fer-ne. No se'n parli més —digué la mare amb determinació.

I arribà el dissabte. En Miquel en saber que venia la Mariona a passar el dia va dissimular, però estava ben emocionat. La Mariona tenia uns ulls negres, alegres i vius. Llàstima que ara eren tristos i vermells de plorar. Va anar a pentinar-se amb colònia dues vegades, procurant que la clenxa li sortís ben recta.

La Remei va portar la Mariona i una papeirina amb carquinyolis. La Mariona estava vergonyosa. Ja havia pujat molts cops a la masia, havia corregut amb en Miquel i el Roc per tots els voltants buscant caus de conill, caçant granotes a la riera... però això d'anar-hi sense l'àvia i per ajudar la impressionava molt. Tots van procurar fer-li fàcil i que s'hi trobés bé.

Fer conserva era feina de tots. El pare i en Miquel portaven els tomàquets del celler i de l'hort. Assegut davant de la llar de foc, l'avi tenia la caldera plena d'aigua penjada dels esclamalls i procurava tenir el foc encès. Anava fent un tall, en forma de creu, a la pell dels tomàquets i els escaldava per facilitar que es pelessin bé. En Roc treia els tomàquets de la caldera i els pelava. La mare partia els tomàquets, els espremia per treure les llavors i els posava a escórrer en les escorredores de ceràmica. L'àvia i la Mariona, un cop ben escorreguts, els partien a trossets petits. L'àvia hi posava un polsim de sal i amb l'ajuda d'un pal feia entrar els bocins, a través

de l'embut, cap a dins de les ampolles. La mare sacsejava ben fort les ampolles per evitar que a dins hi quedessin espais buits i aire. Un cop ben plenes posaven un bon raig d'oli d'oliva en el coll de l'ampolla. Tots donaven un cop de mà on calia, però en Miquel procurava estar prop de la feina de la Mariona i l'ajudava tant com podia.

Quan ja tenien les ampolles plenes escalaven els taps de suro (per que quedessin tous i entressin bé pel coll de les ampolles) i les tapaven. Lligaven els taps amb un cordill al bordó de dalt de l'ampolla.

L'avi tornava a tenir el foc viu. Posaven les ampolles plenes dins la caldera amb fenàs al fons i entre elles per evitar que al bullir piquessin unes amb les altres i es trenquessin.

De bon matí la mare ja havia deixat el dinar mig embatat i, quan van posar l'última tanda d'ampolles a coure a la caldera, tots van anar a taula.

—Caram, al fer conserva no es fa beguda? —digué en Roc, que estava mort de gana.

—Roc, sempre tens un budell buit. No ens hi hem posat pas tan d'hora com quan anem a segar o a llaurar —respongué el pare.

Tots menjaven molt de gust, parlant dels tomàquets tan macos de la collita d'aquell any. Estaven ben distrets quan —PLAAAF!!! —se sentí una explosió a la llar de foc. El Miquel, esverat, féu un bot i es tirà mig plat de sopa per sobre. Corregueren tots a veure què havia passat... Una ampolla havia explotat.

—Alerta! No toqueu res! —digué l'avi —quan ho retirem del foc i es refredi ja ho arreglarem!

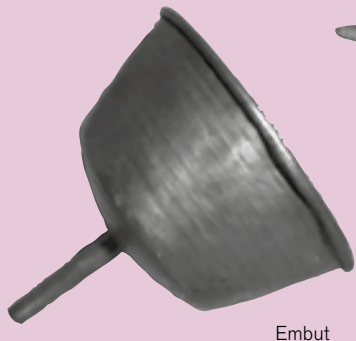
—Oh, quina mala sort! Si la Pepeta hagués posat el fenàs no hauria passat —deia l'àvia. Tots la consolaven:

—Va àvia, que del munt d'ampolles que hem bullit sols n'ha explotat una.

Quan veieren la camisa plena de sopa del Miquel tots rigueren de debò. En Miquel corregué a canviar-se la camisa. Què pensaria d'ell la Mariona, que era un maldestre? Acabat de dinar, els carquinyolis que havia portat la Mariona i una mica de confitura de mores van amorosir l'ensurt que havien tingut. La Mariona ja sabia fer conserva i va aprendre a tenir uns bons lligams amb aquella família que sempre havia estat tant unida a la seva àvia Pepeta. I tots van trobar la manera de suportar el dol d'una persona estimada i guardar-la en el bon record.

El meu agraïment a la Dolors Farrés, que m'ha ajudat per fer aquest escrit. ✱

Escorredora

Embut

Pal de fer passar el tomàquet per l'embut

Antoni Comella Garcia

Rosa Mata Francès

Avui he tornat al museu de l'Antoni. Ja vaig visitar-lo l'estiu passat i em va encantar. A vessar de peces boniques i curioses. Peces que l'Antoni ha anat col·leccionant en viatges i passejades als Encants de Barcelona i a d'altres mercats. L'entrevisto al despatx del museu junt amb la seva senyora, la Conxita Gilabert, i la seva filla Tere. Arrenco amb les preguntes de sempre i tot va sortint. L'Antoni està content de la vida que ha tingut, satisfet amb la seva família i la seva vida professional i gaudeix explicant-m'ho.

CEDIDES PER ANTONI COMELLA GARCIA

—Vaig néixer a Barcelona al 3 de gener del 36. Sóc de Sant Andreu. Tinc un germà més gran. Jo ja estic a punt de fer 83 anys. La meva família quasi tota es va dedicar a treballar en el ram del tèxtil. A la Fabra i Coats. El meu pare tenia una *jefatura* i el meu germà estava a les oficines des dels 14 anys. La meva mare, el meu avi i el meu besavi també havien treballat allà i jo també. Vaig entrar d'aprenent i allà fins que vaig anar al servei. Quan vaig tornar del servei hi vaig tornar a treballar fins que el meu sogre em va dir si volia anar a treballar amb ell.

Anava a l'escola als "Padres" de Jesús Maria i Josep, però allà no funcionava. Després vaig anar a l'Acadèmia "Victor" però allà tampoc funcionava, ja ja... I als 13 anys vaig començar a treballar a una fabriqueta de xocolata. Als 16, vaig entrar a treballar a un taller mecànic d'aprenent a Sant Andreu. Allà dos anys i *pico* i després de mecànic a la Fabra i Coats on hi tenia mitja família. I fins que vaig anar a la *mili*. I després quan vaig tornar el meu sogre esperava que li digués algo jo per treballar amb ell i jo esperava que em digués *algo* ell... I encara vaig anar a treballar al Clot abans d'anar a treballar amb el sogre.

De jove anava al centre dels Lluïsos de Sant Andreu. Fins que vaig anar a ballar sardanes amb un amic meu. Érem d'una colla sardanista i m'ho havia passat molt bé allà. Vaig conèixer a la meva senyora que també ballava sardanes. Ella ballava en una altra colla però assajaven al mateix local.

—Era una bellesa oi?

—Sí, era guapíssima i encara ho és ara.

—Tu també eres eixerit?

—Deien que no estava malament del tot, ja ja... La meva senyora és de Sant Andreu també, però no tenia res a veure allà on vivia ella d'on vivia jo.

—Jo era de Santa Eulàlia i ell era de Sant Andreu —apunta la Conxita des del darrere.

—Santa Eulàlia és Nou Barris! —diu l'Antoni —Ella *duro* que te pego que és de Santa Eulàlia. Allò és Santa Eulàlia Parroquial però està dins de Nou Barris!. Vuit anys festejant. Jo en tenia 16 i ella 17 quan ens vam conèixer. És mes vella que jo, ja ja... Van haver-hi dificultats per part de son pare. Sa mare ens acompanyava a tot arreu. Però son pare volia una altra cosa per ella. Volia una persona més gran. 16 anys li va semblar un disbarat. I no és per dir-ho però jo era *macu*.

—Era *macu*, era *macu* —apunta la seva senyora.

—Vuit anys de festeig i sardanes i més sardanes. No fèiem gairebé res més. Assajar entre setmana i diumenges al *parque* o a la Plaça Sant Jaume. Vam fer bons amics. Alguns són amics que encara ens veiem i conservem.

—On us caseu?

—A Sant Andreu, a l'església de Sant Pacià que és la filial o adjunta del centre catòlic dels Lluïsos de Sant Andreu. Quan ens vam casar vam anar a viure amb els meus sogres. Ens van arreglar una habitació allà a casa seva. El meu sogre estava fent un pis per cada fill però allò anava molt lent. I una vegada vam tenir una *empenyamenta* de campionat perquè ells volien fer no sé què i sols no ens podíem quedar de cap manera...

Abans de casar-nos, sols ni al cine! Anàvem al cine amb la iaia o amb la mama. Normalment amb una iaia que teníem que era un tros de pa beneït.

Buenu, abans de casar-nos va haver-hi un dia que els meus sogres van voler fer un viatge no sé on, i la nena (la Conxita) es quedava sola i van tenir d'anar a buscar una tieta i que aquella tieta vingués a dormir amb la nena, no fos cas que quan ells fossin fora jo anés cap allà. O siga que va venir la tieta. Però aleshores el tiet Esteve (el seu marit) es va posar malalt i ella, la tieta, s'havia de cuidar del tiet... i ara què? I aleshores truncant a sa mare i a son pare i deien - haurem d'anar cap a casa- I després d'això vam dir - Saps què? Arreglem l'habitació d'allà al darrera i ens casem i s'ha acabat - I així va ser. Ens vam casar i allà amb els sogres hi vam estar dos anys o dos anys i mig i quan es va acabar l'obra dels pisos cada germà, i nosaltres també, ens vam traslladar cadascú a cada pis.

—I el vincle amb Copons?

—La iaia de la meva senyora és de Cal Topeta. La seva àvia va néixer aquí. Aquí ho passava malament aquella dona perquè sempre explicava que eren tres germans i es partien una arengada entre tres, i que ella sempre triava el cap perquè li semblava que era més gros. Vivía tocant a la riera, a baix el Pou. Aleshores l'*onclu* que era el germà de la seva àvia es va posar a fer de ferrer aquí a Copons, però de seguida se li va fer petit l'espai i va muntar un taller a Igualada. —N'has sentit a parlar del Joan Masferrer de Cal Pasqual? —aclareix la Conxita —

Doncs era ell. I l'altre germà era l'onclu de Cal Topeta, el pare del Miliu, i la neta és l'Anna Maria, que vivien aquí Copons.

—La iaia d'ella —diu l'Antoni —la que va néixer aquí, aquesta dona va anar a viure a Barcelona també. El seu home a Barcelona treballava en una fàbrica que en deien el Vapor del Silo. I en aquella fàbrica va explotar una caldera i el va matar. I es va quedar la seva àvia amb la filla (la mare de la meva senyora) i el seu germà, el tiet Manel, que feia poc que havia nascut. Fixa't tu el drama d'aquella iaia. Va passar-ho molt negre aquella dona... I l'onclu que se l'estimava molt (son germà) els va ajudar lo que va poder però no podia fer gran cosa.

La casa petita d'aquí a Copons la va heretar la mare de la meva senyora. La caseta rosa. Aquella caseta estava feta un desastre i la vam anar arreglant. No tenia ni llum, primer anàvem amb espelmes... I a mesura que anàvem fent *calerets* la vam anar arreglant.

—Quants fills heu tingut?

—Aquesta (la Tere) i la M. Àngels, l'artista de la família, que treballa al MNAC. La gran és aquesta. Es porten dos anys. I quan encara no havien nascut elles ja anàvem venint cap aquí. Els meus sogres venien un cop o dos a l'any i van començar a arreglar-ho una mica. Aquesta (la Tere) va venir aquí a Copons que la dúiem nosaltres amb el cotxet. Aleshores la casa ja estava mig arreglada.

—I quan vas anar a treballar a la fàbrica familiar?

—Abans de casar-me ja anava a *ratos* a treballar amb el sogre. Jo treballava a l'altra fàbrica encara i plegava a les 7 i m'estava al taller de planxisteria del sogre fins a les 9. Era principalment de planxisteria i reparació de cotxes. En un taller d'aquests sempre entra la part mecànica i això és el que feia jo. Jo ja feia anys que havia fet d'aprenent. Em considerava ja un operari de segona potser, de primera encara no. Quan vaig acabar la *mili* vaig plegar d'on treballava, i quan el sogre m'ho va demanar, vaig anar al taller familiar.

—On vas fer la *mili*?

—A Cartagena. M'ho vaig passar bé. Vaig fer un amic molt amic. Tant és així que encara som amics ara. No en tinc mal record no de la *mili*.

—Al taller, teníem una idea, principalment jo, de fer una cosa pròpia, fabricar *algo* propi. Nosaltres treballàvem molt per Pegaso, peces de camió, un *guardabarro*... i jo volia tenir un producte propi. Tenia un amic que feia maquinària per plàstic. I un dia li vaig dir —escolta, que ens podrieu donar feina d'allà on estàs tu? De mecànica, de planxa, de caldereria... el que sigui —I ens van començar a donar feina de la casa Bandera que era una casa italiana, però la fàbrica la tenien aquí. I *bueno*, ens donaven feina, la fèiem, facturaven... i durant una època tot va anar molt bé. Però aleshores van canviar el director i va venir un italià i va venir amb un sabre a tallar caps. —A ver, *dónde estan los pedidos*? —va preguntar —*Bueno, hay confiaza, nos llaman, lo hablamos*... —li vam dir. Però no hi havia ni un paper per escrit. —*Pues si no hay pedido eso no vale! Si no hay pedido todo lo que tienen hecho se lo comen. Aquí se hace lo que nosotros queremos y al precio que pongamos*. —I amb un dels tècnics de la casa aquesta li vaig preguntar si es veuria amb cor de dissenyar una màquina i nosaltres fer-la. —Tu et quedes un tant per cent i nosaltres fabriquem i mirarem de muntar una comercial —li vaig dir. Era una màquina d'extrusió. Aquí en tinc una en miniatura que la vaig fer jo de *capricho*. Aquesta màquina pesava 1.500 kg. I ens vam dedicar a fer màquines per extrusió de plàstic. I l'empresa va fer un *boom* gros. Aleshores hi havia un inconvenient: la mare de l'extrusió és l'extrusora que tira el plàstic per un embut i surt per davant, però quan surt hi ha d'haver el *motllo* que és el que dóna la forma. I a darrera d'això hi ha d'haver un sistema de calibració per aigua i buit i un *arrastré* que l'estiri i una serra que el talli... O sigui que ens en anem a una línia de quasi 20 metres i això no ho havíem

fet mai. Oferíem l'extrusora i ens deien —i el *resto* què? — i dèiem sí, sí, ja ho farem en 3 ó 4 mesos. I sempre eren 4 ó 5 i com que demanàvem calés per endavant doncs claudicaven una mica. I vam anar fent una línia de màquines important. Tant, que abans de plegar a Espanya érem el número u. L'empresa de la família es deia Volcan. En aquesta màquina també entrava bastanta planxisteria, per tant ja lligava una mica amb el què fèiem des de sempre, per això ens vam animar.

—I vau ampliar local?

—I tant i tant, teníem un local amb dues plantes de 2.000 metres que se'ns va fer petit de seguida. I a Santa Perpètua vam fer una fàbrica de 10.000 metres. Jo era el gerent. Administrativament teníem un xicot molt bo i molt entregat. I tècnicament tenia un delineant molt bo també. Jo anava a una fira i veia una màquina i ja sortia a fora a fer un croquis. Un dia em va enganxar un, i em va dir —*copiando, copiando*— un italià, i li vaig dir —*pues sí, no venen a exposar vostès?* Doncs m'agrada tant que la dibuixo i tot! — ja ja, però res més. No va passar res més.

Després vam posar en marxa Cayfi que era una altra empresa que vam fer pels motlles. Primer els havíem de portar d'Itàlia però vam agafar un tècnic de la competència, i els vam fer nosaltres a Cayfi, fins que el meu cunyat se'n va fer càrrec. Cayfi encara existeix ara. Volcan va plegar al 92. No vam poder competir amb les empreses europees, jo ja no m'hi vaig veure amb cor.

—I la Tere de petita cap aquí?

—A la Tere ja la fèiem anar a la fàbrica i la fèiem parlar per telèfon i per l'altaveu. Això li feia molta vergonya (—em suaven les mans —diu la Tere). Els altres m'ho deien —a ta filla no li agrada. I ara xerra per les butxaques.

—I a Copons què?

—Doncs, a la caseta rosa no hi cabíem. I abans que l'avi comprés la casa gran ja vam comprar nosaltres la de sota. La caseta rosa la vam heretar. Jo vaig comprar la que estem ara i l'avi va comprar la casa gran, que hi vivia la Hermínia. Jo aquí a Copons m'ho passava molt bé. Sempre m'ha agradat venir. A mi sempre m'ha agradat fer una cosa o altra i aquí sempre hi havia alguna cosa per fer, arreglar un llum... el que sigui. Així com ara m'avorreixo com una ostra, que no tinc res per fer. Bé, el problema és que gairebé no m'hi veig. Llegir el diari, impossible ja. Fins ara m'agradava molt pintar però no puc fer-ho.

—D'on surt el museu?

—Ell comença a pintar perquè un any per

reis li vam regalar una caixa de pintures a l'oli —diu la Tere —Jo era petita però me'n recordo.

—Em van dir què vols per reis? —diu l'Antoni —I jo vaig dir que una caixa de pintures. Jo ja havia fet molta fotografia i la revelava. Aquí també ho tinc muntat per fer-ho però ja no ho he arribat a fer mai. Escultura no n'he fet. Una temporada vaig fer esmalts. Res, quatre tonteries. Amb els esmalts no vaig fer res de bo i me'n vaig cansar de seguida. Pintura sí, em sap molt greu no haver pogut continuar-ho. Ara mateix tinc un quadre al cavallet però no em veig amb cor d'acabar-lo. Aquest dia el vaig retocar i em sembla que encara està pitjor.

—El que té al museu el 90% és dels Encants —diu la Tere.

—Jo tenia 14 anys i ja hi anava als Encants. Una vegada vaig trobar una màquina de fer cine. D'aquelles amb paper vegetal i que amb una maneta ho feies córrer. I el meu pare deia — On vas? Aquesta màquina porta una *bombilla* oi? Ara gastarà corrent! —ja veus on era el problema, ja ja... Als Encants vaig començar a comprar coses artístiques que a mi m'agradaven. I algunes fins i tot me les arreglava. Mobles no. Només alguns per fer servir a casa. Jo figures de bronze, figures que no són de bronze, i pintar i pintar. El pintar sí que em sap greu no haver-m'hi pogut dedicar més. Ara tinc molt temps i m'avorreixo molt perquè no sé què fer. Estic descentrat. Quan veig que hi ha gent que va tan escassa de temps i ara tant que me'n sobra a mi... I mira que per la vista ja ho he mirat tot, ja no es pot mirar res més.

M'ho explica amb resignació i malestar. L'Antoni encara té energia i ganes de fer coses però el no veure-hi bé el condiciona molt.

—I viviu a Copons?

—Nooo, quan em porten! Si em porten venim a Copons, ja ja... Ara amb el casament de la nena cada dissabte tenien feina i res... Ara vaig de paquet. Als matins ara no em trobo gaire bé. Aquí trobo a faltar poder anar al bar a esmorzar.

Li dic a l'Antoni que se'l veu una persona afable però seriosa. La Tere diu que és orgullós "*fins a la muerte*".

—L'orgull és una cosa, tossudeses és una altra. Que sóc una mica tossut sí. Si no em demostren una cosa, doncs tinc raó, jo, ja ja.

—Has fet algun viatge especial?

—Jo ja estic tip de voltar. A Europa a tot arreu, per feina. Sud-àfrica, Sud-amèrica

principalment a Colòmbia on vam estar a punt de muntar una fàbrica però a última hora ho vam deixar córrer.

La Tere explica que en aquests viatges ja venia carregat de coses: —De Sud-àfrica sempre venia molt carregat, i era espectacular: fletxes, escultures, de tot.

—El viatjar té dues facetes —diu l'Antoni — Cada vegada que feia algun viatge, i en feia menys dels que hagués hagut de fer, quinze dies abans ja estava de mala llet i emprenyat perquè no hi volia anar. Però quan venia tornava la mar de content d'haver-hi anat. Però abans d'anar-hi un mal humor... Ja em deien que feia mala cara i tot.

Del museu la majoria de coses les tenia a casa. Unes aquí unes allà. Tot escampat. Fins que vaig comprar el local del Guix i ho vam posar allà i després el de Cal Pams.

M'expliquen entre els tres que estan fent un inventari de tot el què hi ha. Ja porten dos anys fent l'inventari. L'Antoni va estar molt malalt un temps, abans no el van operar de la hidrocefàlia. Al museu tot està fotografiat i tenen un àlbum complet amb totes les peces per temàtiques: bastons, figures de bronze, rellotges, quadres... Li demano que m'ensenyi les peces que més li agraden. M'ensenyà escultures de bronze amb unes ballarines exòtiques i d'altres.

—Aquestes han sortit dels Encants. Una de les que més m'agrada és aquesta amb el cap de marfil. (Un soldat amb barret de copa sobre un cavall). La Tere m'explica que se'n va enamorar ella en una fira. M'ensenyà un quadre del Parc de la Ciutadella. —Aquest és dels pocs quadres d'aquí que no és meu. El vaig comprar a la casa on em fan els marcs que també tenen pintura per vendre. I em va agradar molt perquè aquí amb la colla nostra de sardanes hi havíem ballat molt.

M'ensenyà una escultura de fusta que també li agrada molt. I figures de la Xina — són maques però la majoria no valen res — diu. També el famós gra d'arròs pintat, que s'ha de mirar amb una lupa. Les estanteries i les vitrines la majoria també les ha fet ell mateix i algunes làmpades també. També hi ha escultures africanes d'una fusta negra duríssima. I la del drac que em crida l'atenció tot i que ell també diu que no val res. Hi ha tota una col·lecció de bastons i una bicicleta del seu pare i tot.

L'Antoni ha sigut emprenedor i artista i no ha parat mai de fer coses. La Tere diu que no havia vist mai al seu pare fer la migdiada! És un apassionat de l'art, però un apassionat "honest" amb ell mateix: li agrada el què

li agrada, tingui valor o no. Té gust propi i s'ha fet una col·lecció personal realment fabulosa.

Per cert, em diuen que si esteu interessats en veure el museu, us l'ensenyaran de bon grat.

Moltes gràcies Antoni per fer-me viure una tarda de pel·lícula i ensenyar-me el teu museu d'art personal. Un plaer. *

Treball per projectes

Grup de Grans

Aquest any els alumnes de Cicle Superior treballen per projectes en parella o individual. Això fa que a l'aula s'estiguin duent a terme diverses activitats alhora. Partint dels seus interessos, mentre uns descobreixen com s'encenen les bombetes, els altres fan càlculs per crear un eix cronològic proporcionat, uns altres fan entrevistes i uns altres busquen la informació en llibres o llocs web. A vegades quedem estancats, d'altres vivim moments especials però sempre aprenem i ens enriqueixim els uns als altres.

Els projectes que fan els alumnes queden tancats un cop feta una presentació oral a la resta de companys/es i també el dossier, on queda escrita la feina feta i les conclusions a les quals han arribat.

Pau: M'agrada treballar en equip i fer projectes. Acabo de presentar un projecte sobre els animals estranys amb el Benet i ara en començo un amb la Quima.

Àdan: M'agrada investigar i treballar en parella. A vegades costa perquè t'encalles i llavors no saps què fer, però amb els experiments acabes aprenent molt.

Benet: Aprenc molt buscant informació, escrivint i amb les exposicions orals.

Quima: Aprenc molt treballant per projectes. Vaig fer el projecte de l'automòbil amb l'Armand i ara treballo amb el Pau sobre les pilotes.

Armand: Penso que aprenc més treballant en el què m'agrada.

Cesc: M'ho passo bé treballant per projectes. He treballat amb l'Àdan sobre la tecnologia i els petards i el nou projecte serà sobre alimentació i el faré amb la Rut. Espero treballar bé amb ella.

Rut: M'agrada molt treballar per projectes. He fet un treball sobre les famílies de l'Escola de Copons i ara en començo un amb el Cesc. ✨

Castanyada a l'escola

Àdan Castell Muñoz

El dimecres 31 d'octubre a la tarda vam celebrar la Castanyada. Primer vam fer una gimcana, després vam anar a fer una rotllana per menjar els panellets que havíem fet entre tots a l'escola el dia anterior. Vam veure que venia la castanyera i ens va explicar que havia perdut les castanyes i nosaltres li vam dir que les havíem recuperat.

Llavors ens va explicar que veia castanyes que caminaven i va anar collint i collint fins que es va cansar i es va asseure en una pedra i es va adormir. Quan es va despertar va mirar el cistell i no hi havia cap castanya. Es veu que eren cargols!
Ens ho vam passar molt bé. Els panellets estaven molt bons i els pares ens van torrar les castanyes i els moniatos per la gent que es volia quedar a continuar celebrant la Castanyada a partir de les cinc. ✱

Santa Cecília

Quima Closa Múnera

El dijous 22 de novembre a l'escola de Copons vam celebrar Santa Cecília, la patrona de la música. Els nens i nenes de l'escola ho vam celebrar plegats i amb la companyia de les famílies. Vam cantar una cançó per grup, també l'Armand, el Joa-quim i la Quima van tocar els instruments que estudien. L'endemà va tocar la Big Band, la banda de música del poble. Ens van fer un petit concert en el qual vam acabar ballant. Finalment, el dimarts 27 de novembre vam anar a veure un concert de la JOSA Aleví al teatre de l'Ateneu d'Igualada. Ens va agradar molt celebrar Santa Cecília. ✱

Activitats per la castanyada

Grup de Mitjans

Donat que la previsió del temps era de pluja, es va decidir que no es realitzaria la trobada d'escoles per celebrar la castanyada. Amb els alumnes del grup de mitjans se'ls va plantejar la idea de preparar algunes activitats per la resta de companys/es de l'escola. Ells s'ho van agafar amb moltes ganes i de seguida es van organitzar en petits grups per començar a pensar les activitats.

Un grup va decidir crear uns puzles en forma de castanya, al principi en van fer una de molt gran i de moltes peces, però de seguida es van donar compte que era molt complicat, tant que ni ells eren capaços de reconstruir-la. Finalment van decidir de fer-ne de més petites i de menys peces. A part es van preparar el joc de la castanya calenta (la bomba), per si els sobrava temps.
El segon grup va decidir que farien caixes "toca toca", posant a l'interior de cada caixa materials diferents. A una de les caixes hi havia material de la tardor, en l'altra hi havia espaguetis i en l'altra material escolar. L'objectiu era trobar les castanyes amagades a l'interior de les caixes. A part tenien preparada la cançó de la castanyera per si els sobrava temps.
El tercer i últim grup, van decidir fer unes curses de sacs. Fent dos equips l'objectiu era quedar primer. Un cop acabada l'activitat tenien preparada una segona activitat que era fer relleus amb la cullera i la castanya. Havien de mantenir la castanya a la cullera i fer un recorregut. Cal dir que cada grup d'alumnes es va espavilar per aconseguir el material i preparar les activitats. En resum podem dir que les activitats van ser un èxit i que els alumnes s'ho van passar d'allò més bé preparant l'activitat. ✱

ELS MÉS PETITS US EXPLIQUEN QUÈ FAN A L'ESCOLA

Grup de Petits

EL MATI QUAN
a Ribem fem
espaís i Anem
el PATI i DESPRES
fem ESPAIS i
PROJECTES

DESPRES DE DINA ANEM DESCURSIO
O Anem als OSPAIS
909 d'altra
FON DA LABONAMOSA
CAM DA FUTBOL

aspaís abitasio fosca

LLABOS

BUTIGA

ASPAIS CUIMETA

ESPAIS SIENSIA

ASPAIS CUNSTRUCIONS

aspaís dibuxem

aspaís mandalas

espaís bibliuteca

CALANDARI

TASCAS
PRIME SAGAFI UNA
CATIFA D'ASPRES
AGAFEM LA TAZCA
I ANS PUSEM DAVAN
ALS BUTONZ A TRAVALLAR

1r premi
Un capvespre de primavera, Imma Lloró

Màgia a l'aigua, Mar Vilumara

Treballant la terra, Anna Araque

Sortida del Sol, Isa Besoli

Travessem la via, Xavi Aparisi

Horabaixa, Rut Vilumara

Posta, Mar Vilumara

Graons de marge, Xavi Aparisi

La vinya, Isabel Burria

Accèsit
El pas del temps, Rut Vilumara

Carbassa, Isabel Burria

L'hort de la pomera, Imma Lloró

Les fulles màgiques, Jordi Uri

5è Concurs de fotografia Vila de Copons

Sortides i postes de
sol, horts i feixes

Passat, present, futur, Jordi Rodellar

Sol de tardor, Angel Gonzalo

Jack i les Tomaqueres màgiques, Jordi Uri

2n premi

Pujada a la Bassa de Reg, Angel Gonzalo

Primers raigs de sol a Copons, Glòria Fustero

Vestigis del Morinyol, Jordi Rodellar

Boira matinal damunt del poble, Jaume Araque

Verd crepuscle, Jaume Araque

3r Premi

Posta de sol, Glòria Fustero

Confirmacions

1 de juliol de 2018

Martina Muñoz Mercadal

Aquest any, al mes de juliol, catorze nois i noies de Copons, Jorba, Rubió, Veciana i Igualada vam rebre el sagrament de la confirmació a l'església de Santa Maria de Copons.

Vam començar la catequesi a l'octubre de l'any 2017 a la rectoria de Jorba amb la Carme Hontòria i mossèn Enric, rector de les parròquies de ponent. Les sessions de catequesi, que tenien lloc els divendres, van acabar al maig, i penso que van tenir un bon resultat i tots vam sortir ben preparats pel dia de la celebració. Durant el curs vam fer una trobada amb tots els nois i noies d'aquí a la comarca que també s'estaven preparant per la confirmació. La trobada va ser a Jorba i va tenir una durada de dos dies. Els de fora van quedar-se a dormir a l'alberg, però el nostre grup només va anar-hi el dissabte. Vam esmorzar tots junts, vam fer una excursió al matí amb activitats per reflexionar sobre els temes treballats a catequesi i vam fer una missa i un dinar tots junts. Per acabar-nos de preparar per rebre aquest sagrament, el dia abans de la confirmació vam trobar-nos tots per fer una excursió al monestir de les Carmelitas Descalzas de Jorba, que són una comunitat de monges de clausura fundada per santa Teresa de Jesús. Allà vam poder parlar amb les monges sobre la seva rutina i les seves feines. Vam aprofitar que érem al monestir per rebre el sagrament de la reconciliació.

Vam tornar a la rectoria per fer un dinar compartit i després vam anar cap a Copons per fer un assaig a l'església. La celebració va tenir lloc el diumenge 1 de juliol a la una del migdia. Tots els que ens confirmàvem vam poder participar, ja fos llegint una pregària, una lectura, portant les ofrenes o llegint l'agraïment final. Vam renovar les promeses del baptisme i després el senyor Bisbe ens va confirmar. Durant la missa ens van acompanyar les germanes Oliva (flauta travessera, guitarra i veu), la Mariona Sala (guitarra) i la Rut Calaf (flauta travessera). Quan vam sortir de l'església ens esperaven unes taules amb pica-pica per a tothom.

Els que ens vam confirmar aquest 2018 vam ser:

- Arnau Armengol i Sayavera
- Jordi Calaf i Rosell
- Joel Casellas i Cuevas
- Carlos Falcón i Azogue
- Meritxell Gassó i Archela
- Èrica Gutiérrez i Huguet
- Bernat Marimon i Soterias
- David Masip i Schiendel
- Martina Muñoz i Mercadal
- Àlex Noguera i Claramunt
- Macià Oliva i Sabater
- Pau Orpí Closa
- Ot Palmés i Parera
- Mònica Torelló i Gasset

Moltes gràcies a tots. ✱

Sortida de final de catequesi al Tibidabo

Pau Orpí Closa

El dimecres 4 de juliol una colla de nois i noies que havíem estat confirmats pel Sr. Bisbe Romà Casanova el diumenge dia 1 del mateix mes, vam anar a celebrar-ho al Tibidabo. A 2/4 de 9 del matí la Martina Muñoz, el Bernat Marimon, el Jordi Calaf i jo, acompanyats d'algun familiar, ens esperàvem a la parada del bus perquè ens vingués a recollir l'autocar. Després vam anar cap a Jorba a recollir a mossèn Enric i algun altre company. Finalment, a Igualada se n'hi van afegir uns quants més. Vam arribar quan tot just obrien el parc i, després de comprar les entrades, cap dintre a gaudir de les atraccions. Hi vam passar tot el dia, d'aquesta manera vam poder pujar més d'una vegada a algunes atraccions. Per acabar la jornada, tots junts vam visitar l'Hotel Krüeger, després d'una hora i mitja de fer cua i de passar calor, el Freddy Krüeger i una colla de personatges terrorífics ens van espantar d'allò més! ✱

ANNA CLOSA PUJABET

Cursets de natació i aquagym

Teresa Múnera Pascual

Un cop més s'han dut a terme els cursets de natació que enguany han tingut una durada de quatre setmanes, del 2 al 27 de juliol, i que han acollit un bon nombre de petits i joves d'edats compreses entre l'any i fins els dotze. Els cursestistes han estat repartits en grups segons edat i/o nivell omplint d'activitat totes les tardes de dilluns a divendres, de les 15h30 fins les 18h. Aquesta vegada l'activitat ha estat conduïda per la Marga Riera i la Lúdia, que s'han guanyat la confiança i han sabut treure les ganes d'aprendre i perfeccionar l'estil de nedar de tots els participants. La Marga ha estat també la conductora de la tradicional activitat d'aquagym que s'ha fet els dilluns, dimecres i divendres després dels cursets, portant una quinzena de participants a cansar-se fent exercici i ballant dins l'aigua i sobretot a riure i divertir-se. Gràcies Marga per la paciència i el teu bon fer, t'esperem l'estiu vinent! ✱

Estiu, calor, aigua, piscina, juliol, cursets, aquagym, ...

Big Band Copons

Teresa Múnera Pascual

El 9 de juliol, un dilluns d'estiu després de refrescar-se a la piscina, cap a les 8 del vespre teníem una cita interessant a la Sala Polivalent. La Big Band de Copons va oferir una audició oberta a tothom per posar fi a la primera temporada d'aquesta nova orquestra, formada per catorze músics d'edats diverses i un variat assortiment d'instruments.

Els integrants de la banda són: Biel Closa, teclats; Jordi Calaf i Quima Closa, clarinets; Jana Pocoví, guitarra elèctrica; Bernat Marimon i Quim Pocoví, baixos elèctrics; Martina Muñoz i Roger Marimon, violins; Jorgina Marimon, guitarra, Enric Sibina, guitarra i veu, Rut Calaf, flauta travessera, Gonzalo Pocoví, bateria i Arnau Costa i Jordi Closa, acordions. Tots ells dirigits per experts i grans músics com són Carles Vidal i Giuseppe Costa. La Banda va oferir un total de sis temes que anaven des del jazz més tradicional a la música popular catalana. Van interpretar: «Bei mir bist du schön», «Sardana curta de Calaf», «La gata i el belitre», «Careless love», «Circle of life» i la «La presó del Rei de França». El resultat final va ser molt celebrat pel públic i això va esperonar a la banda a continuar amb el projecte de cara el curs vinent. ✱

El divendres 21 de setembre començava la nova temporada de la Big Band de Copons amb dues noves incorporacions: la Mariona Sala a la guitarra i l'Armand Vila a l'acordió.

Futbol Festa Major

Teresa Múnera Pascual

Un estiu més i la pista s'omple de jovent d'edats variades jugant a futbol i entrenant-se per disputar els tradicionals tornejos de futbol de Festa Major de Copons i dels pobles veïns de Jorba i Sant Martí.

Els futbolistes més petits són entrenats per la Rut Calaf i la Júlia Solé els dilluns, dimecres i divendres, a partir de quarts de vuit del vespre quan la calor ja no apreta tant. Enguany les noies s'han preparat millor i han estat entrenades pel Roc Sala i el Pol Jato, un parell o tres de dies a la setmana, a partir de les 10 de la nit. Esport, il·lusió, amicitat... es concentren les nits d'estiu a la fresca al poliesportiu del poble. Els més joves jugant i divertint-se plegats i els més grans passejant i seient als bancs de vora la pista observant com disfruten. ✱

Festa Major estiu 2018

Adela Sena Mas

Des de que va néixer la Comissió de festes de Copons, a l'abril del 2018, ens hem estat plantejant nous reptes, per fer que tot el poble i la seva gent pogués gaudir d'unes bones festes. El repte més gran de tots però, no va arribar fins que va tocar organitzar la Festa Major d'estiu, la festa més gran i més llarga que viu el poble al llarg de l'any. Una Festa Major gens fàcil d'organitzar, ja que podem presumir de ser una de les més llargues dels pobles de la comarca, i alhora s'hi realitzen actes a quasi tots els moments del dia. Tot i així des de la junta de la Comissió ens hem pres aquest repte amb energia i moltes ganes, des d'aquí volem agrair a tothom que hi ha participat i n'ha gaudit, ja que sense vosaltres res hagués estat possible.

La Festa Major va començar el 8 d'agost, realitzant els dos primers dies campionats de ping-pong infantil i per adults, i campionat de truc. Aquests dies previs ja auguraven el que vindria, la gent amb moltes ganes de participar i de viure aquestes festes. Durant tots els dies també vam poder fer servir l'enginy per trobar la sortida de l'*escape room* de festa major.

El divendres 10 va ser un dels dies més forts, començant pel concurs de dibuix i seguit del repic de campanes al dematí. A la tarda vam tenir el torneig de futbol, on s'hi va realitzar el partit de nens i nenes del poble, el partit dels joves, i el de l'equip femení de festa major amb molt d'ambient i animació. Quedaven poques hores per un moment que tot el poble estava esperant, el pregó de festa major! Aquest any ha estat escrit i recitat pels joves del poble des dels diferents balcons de la plaça, va ser un pregó divertit i enèrgic, dedicat al Ceferino i la seva època de pregoner. Aquest dia va acabar amb el correccarrers i la Nit Jove, amb el grup Eskerda que ens van fer moure a tots i la DJ Virgi.

El dissabte ens vam recuperar de la intensitat del dia anterior fent hipopressius i estiraments amb l'Eli Lloró, on moltes persones van descobrir diferents maneres de treballar la zona abdominal i el cos en general. A la tarda el dia més esperat pels infants, la cer-

cavila! Hi va haver els geganters i grallers de Copons, amb els gegants i capgrossos tan espectaculars que tenim, seguit de l'espectacle infantil de Jaume Barri. A la nit vam tenir la representació teatral "Dones amb veu" i el concert "Què sé jo" en el qual participaven diferents veïns del poble.

El dia 12 va començar amb els jocs bèsties i tradicionals, on vam riure, ens vam enfangar, vam quedar xops i ens vam sentir com nens altra vegada. A la tarda vam realitzar la 2a baixada d'andròmines on l'adrenalina va pujar i baixar tota l'estona. I a la nit vam poder gaudir d'uns còctels realitzats pel Manel, i amb el DJ Kim que va donar-hi ambient.

El dilluns 13 va ser un dia dedicat a l'esport, realitzant el 3x3 de bàsquet infantil al matí i el campionat d'adults a la tarda. A la nit tots vam poder córrer o caminar a la cursa d'orientació nocturna organitzada per l'Oriol, que fa que ens divertim passant pels diferents controls. El dia següent també va començar amb activitats esportives, la cursa vertical organitzada pel Xavi Aparisi, que sap com fer-nos gaudir de la muntanya, i que va ser un èxit de participació. A la tarda vam muntar els jocs infantils per als més petits i ja vam començar a preparar-nos per la gran nit, la nit del ball de vetlla que tots estàvem esperant amb l'orquestra New Marabú. Va ser una nit màgica, unint infants, joves, adults i gent gran, acabant la nit tots a la plaça, junts, fent pinya i gaudint de la música i la gent que ens envoltava.

El dimecres 15 va haver-hi la missa dedicada als nostres patrons i seguidament la rua de bastoners ens va conduir fins a la zona del vermut, on vam poder ballar i escoltar les sardanes del Quintet de cobla Terres de Marca. A la tarda grans i menuts vam poder participar a la gimcana organitzada per les joves del poble, i ja ens vam preparar per la nit temàtica de pel·lícules. Va haver-hi playbacks i actuacions cantades inspirats en musicals, pel·lícules i les seves bandes sonores.

I arribem a l'últim dia de festa major, el 16 d'agost, dia de Sant Roc, les façanes i els carrers decorats ja feia dies que aguantaven, i arribava el moment on comença a entrar aquesta nostàlgia que se sent al final d'una etapa, i alhora sorgeix el cansament acumulat dels dies. És curiós com una festa major pot transmetre i significar tant per a tots nosaltres, com un poble pot ser tan especial. Aquest dia, l'últim, vam poder gaudir d'una *masterclass* d'aquagym amb una gran participació a càrrec de l'Anna Piernas, i ja ens vam preparar pel gran sopar de festa major, on es van entregar els premis dels diferents concursos i vam estar tots plegats en una vetllada perfecta.

Com he dit al principi, sense tots vosaltres aquesta Festa Major no hagués estat possible, gràcies de tot cor. Esperem poder gaudir de més festes tots plegats! *

Final de temporada dels gegants

Jordi Rodellar Fusteró

En l'anterior número de Camí Ral es van comentar les sortides de la Colla de Geganteres i Grallers de Copons a Rubió, Prats de Rei, i també Sant Pere de Copons on es va poder estrenar el nou remolc. Pel mes d'agost, com cada any, toca fer sortir a voltar pel poble als quatre gegants per la festa major. La Roseta i el Ramon feia mesos que esperaven aquest gran dia, que enguany va ser l'onze d'agost, ja que la Raimunda i l'Emmanuel ja havien sortit els mesos anteriors, així com el gegantó el Lleig II, (fill de la Roseta i el desaparegut gegant Lleig de Copons, com va sortir a la llum durant el seu bateig a la festa major de fa dos anys) que va poder unir-se a la sortida de la fundació APINAS a Els Prats de Rei.

De bon grat, es van incorporar tots a la cercavila, en una tarda que no va ser excessivament calurosa tractant-se d'una tarda de ple mes d'agost; en finalitzar la cercavila i arribar a la plaça porxada Ramon Godó, van poder ballar per segon any, la Dansa dels Gegants de Copons, primer una parella i després l'altra, amb la intervenció del gegantó, entre un ball i altre, i es va acabar ballant tots els gegants, gegantons i capgrossos, tocant conjuntament els dos grups locals de grallers, gralleres i timbalers; el Gener, el Febrer i el Passi-ho bé. Just al següent mes es van fer dues sortides. La primera va ser el 2 de setembre, vam acomodar al seu transport els "gegants nous" i cap a La

Foto de grup a Palau-solità i Plegamans

Beguda Alta, que hi falten gegants, era la seva 31a trobada gegantera en el marc dels actes de la festa major d'aquest poble, que curiosament fins just 6 dies abans havia estat dividit entre tres termes municipals: el de Masquefa, Sant Esteve Sesrovires i Sant Llorenç d'Hortons; o també podríem dir, que estava partit entre tres comarques: l'Anoia, el Baix Llobregat i l'Alt Penedès; però just el 28 d'agost de l'any passat, va passar a formar part íntegrament del municipi de Masquefa, i per tant a l'Anoia. El dia començava fresquet durant l'esmorzar de les colles, però va sortir un sol esplèndid i la calor va començar a fer-se notar per part dels portadors, sort de les múltiples paradetes que tenien preparades amb força beguda (que per alguna cosa havien de fer honor al nom del poble) i coses per picar ben variades, que van fer més lleugera la llarga cercavila que va acabar a dins l'Envelat amb el ball conjunt de totes les colles i obsequiant-nos amb un record d'una ampolla de vi enorme que com a mínim era de dos litres. L'últim dia del mes, el diumenge 30 de setembre, vam portar a l'Emmanuel i la Raimunda a la sortida més llunyana que han fet des del seu naixement, va ser a la vila de Palau-solità i Plegamans. La primera vegada que molts vam escoltar aquest nom, bé de fet era l'antic: "Palau de Plegamans", va ser al mític programa de TV3 de mitjans dels anys 80, el concurs "Filiprim", on el conductor del programa, el traspasat senyor Bachs, va fer molts gags i acudits esmentant el nom d'aquest poble, on fins i tot tenen dedicat el nom d'un carrer a aquell programa de televisió. Aquesta sortida a la 13a Trobada Gegantera de Palau-solità i Plegamans, de caràcter biannual, es va poder fer gràcies a la invitació d'en Francesc Colindres, el qual des de ben petit sempre ha estat vinculat a la vila de Copons i als gegants coponencs. Actualment és el president de la Colla de Geganteres i Grallers d'aquella vila

vallesana. Es va coincidir amb un dia força calorós per tractar-se del darrer dia de setembre, però això a vegades ja ho té la tardor. Després d'un bon esmorzar preparat per la colla amfitriona, varen fer-se uns parlaments per part de l'alcalde i el regidor de cultura i van destapar els gegants de Palau als quals havien regalat uns nous vestits molt macos. Tot seguit van repartir un obsequi a les 12 colles convidades, que va consistir en un mocador commemoratiu mida gegant de color blau marí, que vam posar tot seguit a l'Emmanuel, sembla que li va agradar molt, ja que va ballar amb ganes al ball de lluïment amb la Dansa dels Gegants de Copons i després per la cercavila. Per finalitzar aquesta crònica gegantera, agrair a les dues colles que ens han convidat en aquestes darreres sortides de la temporada, i als membres de la nostra colla que han fet possible les actuacions amb el seu esforç i dedicació. Esperem poder continuar tots i totes amb empena i il·lusió, el nou any que just ara comencem. ✨

Els gegants nous de Copons a la Beguda Alta

MARIA ROSA VALLS PIQUÉ

JORDI RODELLAR FUSTERÓ

Camí Ral

JORDI MERCADAL PRATS

Projecció del documental de memòria històrica “El retratista”

Roser Grau Ilucià

Amb l’objectiu de reactivar el projecte Memoral, el dissabte 27 d’octubre a la sala polivalent de Copons, es va projectar “EL RETRATISTA”, documental dirigit per Alberto Bougleux, del que exposem una breu sinopsis:

El curs escolar 1934-35, els alumnes de Bañuelos de Bureba, un petit llogarret de la província de Burgos, participen en la iniciativa del seu mestre, el jove català Antoni Benaiges a qui havia estat assignada l’escola: ensenyar als nens a llegir i escriure educant-los en llibertat. En definitiva fer els homes lliures del demà. L’entusiasme és gran, i els resultats són sorprenents. Sota la supervisió del mestre els

nens arriben a imprimir uns quaderns únics, que són el mirall de la visió infantil de la vida d’un poble rural de la dècada dels anys 30. Però el somni dura poc: el juliol de 1936, en els primers dies de la Guerra Civil, Antoni Benaiges serà afusellat i enterrat a una fossa comuna. La seva història perduda, només es va conservar en la memòria de la família i dels seus ex-alumnes, el seu llegat pedagògic reapareixerà de manera inesperada 75 anys després més enllà de l’Oceà Atlàntic.

Amb les persones assistents vam comentar l’importància i necessitat de recordar, recopilar i difondre les vivències dels més grans de casa nostra, que és l’objectiu del projecte Memoral. Des d’aleshores, hem realitzat 3 noves entrevistes, n’hi ha 2 d’emparaulades, i s’han dut a terme noves transcripcions. També, familiars de coponencs han mostrat les

ganes d’ampliar l’Arxiu del projecte, cercant noves fotografies i treballs escolars.

Com sempre i una vegada més, convidar a tothom que tingui interès en formar part del grup, a fer-nos-ho saber, a partir de la comunicació a l’Ajuntament. ✱

Oratori Musical Episcopus

Trobada de les parròquies de ponent

Jaume Closa Serra

El passat 14 d’octubre un grup de feligresos de les parròquies de ponent (Copons, Jorba, Montmaneu i Rubió), vàrem fer la sortida de germanor anual. Aquest any es va aprofitar la diada per assistir al concert que el Bisbat de Vic va organitzar en homenatge als bisbes Abat Oliba i Torras i Bages a la Sagrada Família de Barcelona.

Va ser un concert molt especial, un Oratori compost especialment per a l’ocasió per Mons. Valentí Miserachs i Grau amb lletra de Mn. Josep Ruaix i Vinyet, amb l’acompanyament de l’Orquestra Simfònica del Vallès i onze corals de la diòcesi de Vic, junt a quatre solistes (baix, baríton, tenor i mezzosoprano).

La diada va començar amb un dinar al restaurant Queralt del Bruc. A continuació vàrem seguir viatge cap a Barcelona. A les sis en punt de la tarda començava el magne concert. He de reconèixer l’esforç i dedicació de tots els participants, però la sonoritat de la Basílica no és la més adient per aquest tipus d’actes, i si a sobre hi afegim que ens va tocar estar a un lateral del temple, no va ajudar a gaudir de la bona audició de l’obra. Aquest concert s’ha ofert a cinc llocs diferents: Vic, Ripoll, Sagrada Família, Manresa i Igualada. Segons els entesos, Ripoll i Igualada són les dues basíliques amb una sonoritat excepcional. (Jo mateix he pogut escoltar la gravació feta a Ripoll i realment és un Oratori preciós...). Resumint una mica la diada: va ser una excursió diferent de les habituals i l’esperit de germanor i convivència va funcionar de forma impecable.

Fins l’any que ve! ✱

Bastoners ballades d'estiu

Teresa Múnera Pascual

Aquest estiu els Bastoners hem estat força actius.

Vam començar a ballar a Sant Pere de Copons, que des de fa uns quants anys som fidels participants a la seva Festa Major. Ballar a Sant Pere és ballar a casa, ens hi sentim molt bé i, aquesta vegada, fins i tot la calor típica de finals de juny ens va abandonar per deixar pas a una temperatura ben agradable per l'època.

La segona ballada va ser al Berguedà, concretament a la 34ª Trobada d'Acordionistes de Maçaners. Aprofitant que la música de l'acordió és la que ens fa ballar al grup de bastoners, vam fer una escapada de cap de setmana per participar i disfrutar dels actes d'aquesta tradicional trobada. Va ser una sortida molt desitjada per a grans i petits, ja que compartiríem dos dies sencers gaudint de les activitats festives de Maçaners. La nostra participació en aquesta trobada va ser acompanyar el públic, a l'hora del vermut, d'un concert a l'altre seguint un recorregut per les eres del poble. A la tarda vam poder mostrar a tothom qui s'aplegà a la plaça el nostre repertori de balls.

Va ser una experiència molt agradable que no ens importaria pas repetir.

L'última ballada va ser a casa, per la Festa Major de Copons. El dia 15, després de la sortida d'ofici, vam fer una primera ballada al Pla de Missa. L'últim ball va ser la Bella Bepa, ball itinerant, que ens va permetre conduir al públic fins a la Plaça Major on vam acabar la nostra actuació. Cal destacar que enguany tots els balladors/es i músics lluïen un mocador groc en suport als presos polítics. ✱

JORDI MERCADAL PRATS

ELISENDA MERCADAL SEGURA

Trobada de coponencs majors de 65 anys

Jaume Closa Serra

Seguint amb les ja tradicionals trobades d'amics, aquest any la vàrem celebrar el passat 7 d'octubre al restaurant de l'Arberg Sant Jaume de Jorba.

Aquest any hem batut el rècord d'assistents: un total de 62 persones, que podrien haver sigut més, però per diferents circumstàncies personals en varen fallar una dotzena...

No cal dir que la diada va transcórrer en un ambient de companyonia i que va servir per recordar records de joventut i anècdotes viscudes, com no podia ser d'altra manera.

Al finalitzar la trobada ens vàrem conjurar el compromís de continuar l'any vinent per coincidir plegats novament. ✱

Alta Anoaia Experience

Consorci per la promoció de l'Alta Anoaia

El passat diumenge, dia 2 de desembre, de 10:00h a 14:00h, el Consorci per la Promoció de l'Alta Anoaia, amb el suport de la Diputació de Barcelona, la col·laboració de l'Ajuntament de Copons i sota la coordinació de Cat Patrimoni, va organitzar l'Alta Anoaia Experience, que va ser un aparador dinàmic de tot el nostre territori, l'Alta Anoaia, on el públic arribat d'arreu va poder conèixer, viure i tastar tot un seguit d'activitats, propostes i gastronomia de les terres altes de l'Anoia.

Es va aglutinar tota l'oferta turística, de natura, gastronòmica, d'aventura, cultural ... que actualment treballa en el territori de l'Alta Anoaia. Cada agent va tenir el seu espai de promoció i la seva presència va esdevenir una experiència i un tast de l'Alta Anoaia per tot aquell que es va acostar i a visitar-nos. Al llarg del matí, més d'una trentena d'expositors van donar a conèixer l'ampli ventall d'activitats, productes artesans que es poden trobar a les terres altes de l'Anoia, així com algunes entitats i els actes que aquestes organitzen. Algunes de les activitats que es van poder fer durant el matí van ser: Curses d'orientació amb btt elèctrica, passejades amb poni, ballada de sardanes, concerts de música, ballada de bastons, actuacions a càrrec de la gent de Copons, representació dels Pastorets de Calaf i representació del Pessebre Vivent de Els Prats de Rei. ✨

JAVIER MARTÍN ROIG

NÚRIA PONS TORRENTS

Taller de cistells amb "trapillo"

Quima Closa Múnera

El dissabte 10 de novembre va ser una tarda diferent, molt entretinguda i divertida. A quarts de cinc ens vam trobar a la Sala Polivalent l'Eli, la Montse, l'Ángeles, la Teresa, la Jenni, l'Hada, l'Adela i la Quima disposades a aprendre com fer un cistell amb "trapillo". La Marta, la conductora del taller, ja tenia preparat tot el material per poder començar. Cadascuna podia escollir el color que més li agradava. Al principi anàvem seguint poc a poc les instruccions de la Marta, escoltant atentament per no equivocar-nos. Quan vam tenir la base feta ja podíem treballar soles. Al final van sortir vuit cistells tots diferents però molt xulos. Agrair a la Marta la paciència i les ganes que hi va posar perquè aquesta activitat fos un èxit. Esperem tornar a coincidir perquè ens ensenyi més coses del món del "trapillo". ✨

Castanyada

Adela Sena Mas

Les fulles s’anaven tornant cada vegada més grogues, a les cases començava a haver-hi la llar de foc encesa, els dies cada vegada eren més curts i tots pensàvem en castanyes i panellets.

Aquests eren els símptomes de que s’acostava una data molt esperada: la castanyada. Des de la Comissió vam decidir realitzar aquesta festa amb la col·laboració d’uns joves molt engrescats i amb ganes de fer coses. A la tarda l’AFA de l’escola va realitzar un seguit d’activitats, i a les set del vespre tots esperàvem un gran moment, el túnel del terror que el jovent del poble havia preparat amb molta il·lusió. La pluja però, com moltes vegades sol fer, va tirar per terra aquests plans i no va deixar que poguéssim gaudir d’aquesta experiència, queda per tant pendent per l’any que ve. Tot i així, a la nit vam poder estar tots plegats al sopar de castanyada, on ens ho vam passar d’allò més bé. Seguidament un dels moments més esperats pels joves i pels que no són tan joves, la nit del DJ. Va ser una festa on tots vam gaudir, especialment el jovent, i que va fer que la sala estigués plena quasi tota l’estona. Des d’aquí volem donar les gràcies, com sempre, a totes les persones que han fet possible aquest dia i animar a tothom a participar i donar idees per les futures festes que es puguin realitzar al poble. A reveure! ✨

I tu què ens recomanes?

Montserrat Serra Piñon

Anna Closa

Un llibre per llegir: “Jo confesso”, de Jaume Cabré. És una novel·la on el personatge principal reflexiona sobre el mal. És un llibre complex que arriba a barrejar èpoques històriques en un mateix paràgraf.

Una pel·lícula per passar-s’ho bé: “Love Actually”. És una comèdia que explica diferents vivències que els passen als seus personatges durant les festes de Nadal.

Música per escoltar: M’agrada la música clàssica, si he de triar dos compositors, em quedaria amb Mozart i Debussy. També em tibia molt el jazz, sobretot els standards.

Un viatge per recordar: En tinc dos. Egipte va ser el primer viatge que vam fer a un país estranger amb els meus pares i el meu germà. Jo tenia 15 anys i em va impressionar: un continent diferent, una cultura i una arqueologia apassionants, el desert, les piràmides... L’altre és a París amb el Jordi i el Pau, vam passar uns quants dies a Eurodisney i també vam visitar la ciutat.

Un viatge pendent: Qualsevol capital europea, en especial Viena. Hi vam passar un parell de dies però em vaig quedar amb ganes de conèixer-la molt més.

Un hobby per desconnectar: Actualment faig dues activitats que m’omplen molt, no sabia dir si són hobbies. M’he trobat amb les classes d’anglès, bàsicament amb l’speaking, i ho gaudeixo molt. També estic aprenent a fer improvisació moderna al piano, quan hi sóc, no penso en res més.

Un plat per assaborir: N’hi ha tants! M’agrada la cuina casolana, des d’uns macarrons fins a una espatlla de xai rostida o una bona amanida amb “una mica de tot”.

El teu racó preferit de Copons: El jardí de casa dels meus pares. De petits hi jugàvem molt amb el meu germà, també amb les amigues. Hi hem fet i hi fem moltes celebracions i és l’entorn familiar ideal per fer-nos fotos.

Gonzalo Pocoví

Un llibre per llegir: “Las venas abiertas de América Latina”, de Eduardo Galeano. El vaig llegir quan feia el meu primer viatge al vell continent i quan vaig entrar al museu del Vaticà vaig poder comprovar què volia dir això de les venes obertes.

Una pel·lícula per passar-s’ho bé: Me’n venen dues al cap...”Nueve reinas” i “El jardín de la alegría”.

Música per escoltar: Soda Stereo, un grup argentí que segurament molt poca gent coneix, de la meva joventut.

Un viatge per recordar: Buenos Aires - Ushuaia, molts quilòmetres creuant la Patagonia fins a Tierra del Fuego. Paisatges impressionants, natura ...

Un viatge pendent: Al nord i al sud d’Argentina. Jo ja ho vaig fer però vull que els nens coneguin la zona on va néixer l’abuelo Miguel, el meu pare, i que puguin veure les balenes a Puerto Madryn.

Un hobby per desconnectar: Pescar. Estàs en silenci, al mig de la natura, has de tenir molta paciència i temps per pensar en tot.

Un plat per assaborir: Un asado: un ritual per fer amb amics.

El teu racó preferit de Copons: El Gorg de Nafre. Encara recordo la primera vegada que el vaig veure, quan vam arribar a Copons. Em va impressionar tenir un lloc tan bonic a només cinc minuts de casa.

El Jaume Gudayol: Un savi en cultura popular

Montserrat Galí Segué

En Jaume és un savi en cultura popular. Tant sap fer una gàbia de conills, com enrajolar un menjador o una arcada de pedres... Tant sap cuidar l'hort, fer pujar conills, ovelles i cabres, com fer de barber... Pot fer de teixidor, bobinar fils, reparar un teler... Sap fer un bon mató, un bon estofat, una carn a la brasa pels caramellaires o una bona paella d'arròs que els àngels hi canten... Pot esporgar, estar en una cadena d'un escorxador, i... cantar en una coral.

Què és el que no sap fer el Jaume? És un manetes. Però d'aquesta saviesa extensa i popular que ell té, el que més m'admira és que és AUTODIDACTE. Ha fet aquest extens autoaprenentatge potser perquè s'ha hagut d'espavillar, potser perquè li agrada... però de ben segur que ho ha aconseguit per la seva capacitat d'observació, el seu interès per tot el que l'envolta i la seva determinació a aconseguir el que es proposa. És un exemple de les persones que, sense fer massa soroll, s'adapten i capturen el món que les envolta amb gran saviesa.

Parla el savi:

L'escola

De petit vaig anar a l'escola. El mestre era en Seràpio, un ex-combatent de la "División azul". De llegir i escriure amb prou feines en sabia, el justet per passar llista i contestar tots "presente". Amb ell cada dia a cantar el "Cara al sol" i gimnàstica, fent files, ordenats, la mà a l'espatlla de l'altre... Quan vaig anar a la mili ja sabia fer la instrucció. Després d'ell cada any canviàvem de mestre. Venien mestres joves que duraven un any i al final vaig tenir en Joan Obradors.

El Tèxtil

El dia que vaig fer 14 anys vaig entrar a la fàbrica de Copons. Primer havies d'aprendre de teixir durant quinze dies. I resultava que, com que quan aprenies feies perdre temps a la teixidora, encara les dues primeres setmanes vaig haver de pagar en lloc de cobrar. Pagaves voluntàriament, però em penso que llavors donaves a la teixidora que t'ensenyava cent pessetes per la feina que podies fer-li perdre. Després vaig cobrar com a aprenent de contramestre cent vint-i-cinc pessetes a la setmana. Jo aquí a Copons vaig fer tres anys d'aprenent de contramestre. Quan eres aprenent anaves darrere de l'ajudant i darrere del contramestre. L'ajudant t'ensenyava a posar alguna peça. Fer de contramestre és arreglar les avaries dels telers per què, és clar, els telers s'espantaven constantment. Primera per que eren màquines molt "revelles" i tenien molt desgast de ferros. No eren màquines exactes, eren màquines fetes per manyans. A Cal Font tenien una manyeria, i el ferro que es trencava el portaves a la manyeria i allà el soldaven, el mesuraven, l'ajustaven... Era un procés molt artesà, sense peces de recanvi. Era de manetes.

Aquí a Copons hi havia un cotxe que portava gent a treballar a Cal Font d'Igualada, i quan ja tindria disset anys a Cal Font necessitaven ajudants de contramestre i hi vaig anar a treballar. Allà ja cobrava més. Fer d'ajudant era anar al darrere del contramestre. Quan hi havia avaries importants l'ajudant havia d'aguantar les peces: l'arbret, el cigonyal, i donar les eines i anaves aprenent l'ofici. Quan jo ja ho havia après i estava preparat per ser contramestre, llavors es va canviar la cosa: van venir uns altres telers "súper" automàtics i jo vaig plegar.

A Copons va venir un fabricant d'Igualada que bobinava fil en grans quantitats i va posar màquines on ara viu la Imma Llíró. Antigament hi havia hagut telers de mà i després es va enrunar i van fer un cobert gran que en deien la Quadra nova. Jo hi vaig anar a fer d'encarregat, però aquell home era una mica "cantamañanas" i quan l'any 1975 va venir una crisi molt forta, van plegar les empreses i aquell home va fer fallida i va tancar. I llavors jo, com que ja em coneixia l'ofici i els clients, per què anava a buscar fil..., vaig muntar unes màquines a sota casa a la Roquera. I bobinàvem fil amb la Maria pel nostre compte. Després quan hi va haver més crisi, més crisi, que es va acabar tot, llavors vaig anar a treballar de teixidor (jo ja no podia anar a fer de contramestre perquè els telers havien canviat molt) uns quants anys a Tous. I allà va tornar a venir una crisi punyetera, i jo ja era gran i em vaig jubilar.

Criador d'animals

Amb els animals vaig començar molt més jove. Quan tenia set o vuit anys vàrem anar a visitar una tieta de Prats que tenia conills. Me'ls va ensenyar i jo -"Ai que m'agraden els conills, que m'agradaria tenir-ne, que d'això, que d'allò ..." i quan vàrem marxar em va donar una conilla i un mascle -" Té, espavilla't!". I jo més content que un all. Teníem un conillerot atrotinat al darrere casa que no tenia portes i que feia anys i panys que no hi havia hagut res. Jo m'hi vaig fer portelles, amb filats i filferro, i hi vaig ficar els conills. I sí, sí, al cap d'un temps va criar la conilla i va fer quatre conills, i "hòsti" que bons aquells conills! Perquè a casa només menjàvem conills de caça. El pare era caçador i quan volíem menjar conill sortia aquí al darrere, abans n'hi havia moltíssims, de conills, i amb el clar de lluna -Pam!- i ja teníem un conill. Però aquells conills, entre el "tiro", que se li rebentaven les tripes, que hi havia la sang i quedaven vermells, el pèl, els perdigons i que eren molt més durs, no tenia punt de comparació amb un conillet tendret criat de casa. Va venir la pesta de la mixomatosi i es va morir la conilla i, és clar, esgarriat de veure aquella conilla amb aquells ulls plens de pus... no vaig voler conills i vaig comprar una parella d'ànecs muts. Van ser un fracàs! Hi havia moltes rates, grosses com conills, i es menjaven els ous.

Després, quan ja devia tenir tretze o catorze anys, jo mateix vaig fer aquí a sota quatre gabietes, però ja ho vaig tancar bé de tot arreu, vaig controlar que no poguessin entrar les rates per enlloc i hi vaig tornar a posar conills. I ja no he parat mai més de tenir-ne. Després, l'any 75, 76... hi va haver una crisi molt forta. Aquí a Copons van plegar la Fàbrica, el Cement, el Bartomeu, el cotxe de Cal Font se'n va anar en orris i vaig pensar: Ui, aquí quedarem sense menjar i sense res! Jo tenia la canalla petita i llavors vaig comprar una cabra, vaig pensar: Almenys que tinguem llet per beure! Però poguérem anar treballant amb les bobines, vàrem anar tenint feina i no va ser necessària la llet. Però, com que m'agraden, des de llavors n'he anat tenint. Ara tinc cinc cabres, deu ovelles i nou conilles. Totes les bèsties que jo tinc.

I de tot s'aprèn. Per aprendre a matar un cabrit bé, quan el tens, si ho fas fer per un altre et cobra tant com val la bèstia i mira, si un conill s'escorxa així, doncs un xai, semblant. Però s'han d'inflar per despellar-los. I com que jo tenia el compressor de les màquines ho faig amb això. El que costa més és "estibar-li" la pell, que costa molt encara que l'hagis inflat.

El mató l'he après de la recepta popular de la gent del poble.

Matar el porc i fer el mondongo

Vivíem al carrer de dalt. Els de cal Parés, que érem molt amics, tota la vida havien matat el porc i nosaltres els anàvem a ajudar. I cony, vàrem pensar, nosaltres també en podríem matar. Va bé: tens teca al congelador... i ho vàrem fer. Mataven el porc i els anàvem a ajudar i quan matàvem nosaltres ens ajudaven la Magdalena i sa mare. Venia un matador, el Passada, i llogàvem la Ció de cal Meu Pau a fer les botifarres. Però el Passada va trobar una feina i no va poder venir més. Llavors hi havia un matador a Prats que li deien "El Catalán" i hi anàvem a veure quan podia venir a matar el porc i ell sempre estava enfeinat: "Este sábado tengo 4 y el domingo también. Quizás la próxima semana, el domingo a las cinco de la tarde..."

I nosaltres volíem matar el porc de bon matí i no teníem matador i llavors vaig dir a l'Àngel de cal Parés —Perquè no el matem nosaltres—. Ell va dir: —Oh! El porc és gros!—. I jo li responc —Tu no pateixis, el ganivet ja li clavaré jo—. I l'Àngel digué —Però després per obrir-lo també fa falta saber-ne—. I jo —"Bueno", un cop mort d'una manera o altra ho farem—. I com que la Ció Meu Pau ja era molt gran ja li costava venir li vam dir a la Magdalena —Què et sembla si ho fem nosaltres?—. I ella va dir —Si vosaltres mateu el porc jo faré les botifarres—. —Doncs si tu fas les botifarres jo mataré el porc— i així vam començar. I ens va anar bé. Estàvem molta estona, però ho vam fer així durant dos o tres anys.

Els altres del poble també s'hi trobaven sense matador: "Ai, Jaume, que me'l mataries a mi?", "Que vindries a matar-nos el porc?" i punyetes aleshores matava 25 o 30 porcs cada any. Els matava i els esquarterava, això és la feina del matador. Però després encara se'm va anar complicant més perquè hi havia moltes cases que deien: "Ja et pagaré el que sigui però queda't a ajudar-nos a descarnar" i encara dura, sort que ara ja en mata poca gent, però gairebé sempre em quedo fins a última hora. Descarnar i treure les cornes és feixuc i és una cosa que si no la tens per costum tardes molta estona...

L'hort

El pare tenia aquest hortet on ara tinc els bens i els vespres de petit anava amb ell a l'hort. Ell xerrava amb en Maura i els veïns de l'hort i la canalla per allà voltàvem i deia: "Guaita, va, treu aquestes herbetes de les cebes" i jo treia també alguna ceba, però a ell li era igual, la qüestió era que tragués l'herba. I així en vas aprenent.

Ara totes aquestes coses no tenen valor perquè tot es compra i tothom té cèntims, però abans si podies fer-te les coses era estalviar-les de comprar, perquè tampoc podies comprar massa, no corrien els diners com ara. Tot es va aprenent, t'ho diuen i ho proves... Ara, les llavors també tenen un bon estudi. Les de l'enciam no tenen problema. Un cop espigat i amb les llavors a punt, espolses una mica l'enciam sobre el carretó i totes les llavors salten cap al fons. Però la llavor d'escarola! Sembla estrany: agafes una escarola espigada i veus la llavor a punt i no la podràs treure de cap manera i dius —Com pot ser això? —L'escarola fa una càpsula forta i no pots treure la llavor. Agafes una càpsula l'esclafes amb una maceta o una pedra i llavors salten quatre llavors. En canvi, si agafes l'escarola quan ja té les llavors a punt i poses tota la mata deu minuts colgada dins d'aigua, i després la treus i la poses damunt del carretó, al cap d'uns deu minuts la humitat fa créixer la càpsula es reinfla, peta i cau tota la llavor.

De les albergínies també és difícilíssim treure'n les llavors. Tenen les llavors agafades a la carn per tota l'albergínia, però el que cal fer és, quan l'albergínia ja està madura del tot, una mica dura, la fas rodolar amb el peu, com si hi passessis un corró, i llavors queda tova, la talles la poses en un colador sota un raig d'aigua i queden totes les llavors al colador. Després l'has de posar a assecar en un drap. Agafo la llavor del tomàquet de Copons. Al fer la conserva talles el tomàquet pel mig i l'esprems i salta la llavor dins d'un pot. Quan el pot està ple de llavors el deixes cinc o sis dies a fermentar i després ho passes per un colador a raig d'aixeta i queda tota la llavor despresada, sense el moc ni la gelatina que tenia. I la poses a assecar en una taula. Si les asseques a fora els moixons no te'n deixen cap. Després faig el planter a mils i en ve a buscar tothom.

Esporgar

Les plantes tenen una explicació i s'ha de tenir en compte a l'hora d'esporgar:

Una soca de cep pot tenir quatre o cinc brocades (al tros de l'any n'hi deixes dos brots al esporgar) i cada brocada pot tenir dos gotims $4 \text{ o } 5 \times 2 = 10$. Si li deixes més brots, que no l'esporguis, llavors té 20 brots que són 40 raïms i no pot.

El que costa és l'olivera, són difícils. S'han d'aclarir del mig i treure els brots de dalt perquè no vagin gaire enlaire i també els que pengen. Perquè si en deixes gaires neixen les olives molt repartides. L'arbre, com el cep, com tots, té la força que té, si li deixes moltes rames farà olives una aquí, una allà. Si té poques rames farà les olives agrupades i grans. I s'hi ha d'estar. L'olivera un any creix i l'altre dona fruit.

Barber

De jovenet, per guanyar quatre "peles" anava els dissabtes a la tarda de les dues fins inclús a les dues de la nit i els diumenges al matí a ajudar al barber. La meua feina era posar a estovar les barbes dels homes pagesos que venien amb la barba de tota la setmana i plena de pols, palla... i tot el que un pot imaginar. Allà passava l'estona remullant barbes. El barber no em deixava fer res més, tenia por que li prengués l'ofici.

Quan vaig anar a fer el servei militar i van preguntar què sabíem fer jo els vaig dir: "Barbero". I així va ser com en vaig aprendre de debò. Això em permetia escapar-me d'alguna guàrdia i guanyar alguns diners.

Paleta

Durant un temps feia de manobra amb l'Andreu. I després vaig arreglar-me aquesta casa fent tot el que sabia.

Escorxador

A l'escorxador hi vaig anar a l'època de més crisi. El que feia era anar a comprar conills per les masies i granges. Com que sempre n'havia criat els coneixia bé. Si alguna hora estava a l'escorxador em posava a la cadena d'escorxar conills. Un els degollava, el Meu Pau, un altre treia la pell, un altre feia garrons, jo el que feia més era treure'ls les tripes, era la meua especialitat. No havia fet la cadena d'escorxar els pollastres, sols algun cop ajudava a encaixar-los. *

Resum de fets, activitats i actes de juliol a desembre de 2018

RUT VILUMARA

- JULIOL

01 Confirmació dels nois i noies de les Parròquies de Ponent a l'església de Santa Maria

02 Comencen els cursets de Natació i l'Aquagym

08 Mulla't per l'esclerosi múltiple a la piscina

09 Audició de final de curs de la Big Band Copons a la Sala Polivalent

14 Els Bastoners de Copons participen a la 34a Trobada d'acordionistes de Maçaners, al Berguedà

21 Campionat de futbol-sala: Categoria junior a la tarda i sènior a la nit

26 Partit de futbol infantil Jorba-Copons, per la Festa Major de Jorba

27 Últim dia dels cursets de Natació i de l'Aquagym
- AGOST

08 Comença la Festa Major amb campionats de ping pong i de truc, concurs de guarniments de façanes i "escape room"

10 Concurs de dibuix. Al migdia repic de campanes. Tarda de finals de futbol sala. A la nit pregó, correcarrers i nit jove amb el grup "Esquerda" seguit de la DJ Virgi a la plaça Ramon Godó

11 Taller d'hipopressius i estiraments a la piscina. A la tarda cercavila, espectacle infantil amb Jaume Barri i obertura de la tómbola. Nit d'esquetxos seguida del concert de "Què sé jo" a la plaça Ramon Godó

12 Jocs bèsties i tradicionals a la plana del Recader. A la tarda 2a baixada d'andròmines i nit de còctels i DJ Kim

13 3x3 de bàsquet infantil i adults. Cursa d'orientació nocturna

14 Cursa vertical. Tarda de jocs infantils. Ball de vetlla amb l'orquestra "New Marabú"

15 Ofici solemne de Festa Major amb benedicció i repartiment d'aigua de Sant Magí. Tot seguit actuació dels Bastoners de Copons, vermut i ballada de sardanes amb el Quintet de cobla Terres de Marca. A la tarda gimcana i globus captiu a la plana del Recader. Nit temàtica de pel·lícules amb concurs de playbacks, actuacions i disfresses

16 Masterclass d'aquagym, infantil i adults, a la piscina. Valoració del jurat del concurs de guarniment de façanes. I per acabar, sopar fi de festa amb bingo a la plaça Ramon Godó

16 Partits de futbol Sant Martí-Copons, per la Festa Major de Sant Martí
- SETEMBRE

11 Diada

15 Inauguració i entrega de premis del 5è concurs de fotografia Vila de Copons: postes i sortides de sol, horts i feixes, a la Sala Polivalent

30 Emissió del programa "En guàrdia!" de Catalunya Ràdio dedicat als negociants de Copons: "Copons, pioners del comerç i la banca", amb la Dra. Assumpta Muset
- OCTUBRE

03 Taller de música en família, els dimecres d'octubre, organitzat per l'AFA de l'escola i Anoia Jove

04 Inici del taller de dansa per adults, els dijous, a càrrec de Verònica Espinar

06 Inici del taller d'hipopressius, exercicis de gimnàstica per l'abdomen i l'esquena, a la Sala Polivalent

07 Trobada de coponencs de més de 65 anys, amb missa d'acció de gràcies i dinar de germanor a l'alberg de Jorba

08 Inici de la microgimnàstica, els dilluns i els dimecres a la Sala Polivalent

14 Trobada de les Parròquies de Ponent: Oratori musical "Episcopus" a la Sagrada Família de Barcelona

27 Intercopons: Reactivem el projecte Memorial. Projectió del documental "El retratista" a la Sala Polivalent

31 Castanyada de l'escola i l'AFA: Taller de contes, venda de castanyes i visita de la Castanyera

31 Copons de Festa: Castanyada amb sopar popular i DJ "Kim" fins la matinada
- NOVEMBRE

01 Copons de Festa: Pont de jocs, de l'1 al 4 de novembre, amb marató de ping pong, de truc i de jocs de taula

10 Intercopons / Anoia Jove: Curs de fotografia creativa. Trucs per a Instagram, els dies 10, 17 i 24 de novembre

10 Intercopons: Fes el teu cistell. Aprendre a fer cistells de "trapillo" amb la Marta Rodriguez

22 Celebració de Santa Cecília a l'escola: Concert escolar

23 Celebració de Santa Cecília a l'escola: Concert de la Big Band Copons
- DESEMBRE

02 Alta Anoia Experience

15 Intercopons / Punt Jove: Taller de maquillatge cinematogràfic a la Sala Polivalent

20 Pessebre vivent a càrrec dels nens i nenes de l'escola i a la tarda cantada de nades als pessebres de les cases

23 Copons de Festa: Caga tió, música i animació a càrrec del grup "Va per vosaltres" a la Sala Polivalent

24 Missa del Gall i concert de nades a càrrec dels joves músics de Copons

26 El Patge Faruk visita els nens i nenes de Copons i recull les cartes pels reis de l'Orient, a la Sala Polivalent

29 Copons de Festa: Tarda de cinema i "Disco Pen" a la Sala Polivalent

Perfums i bimotors

Ricard Closa Martínez

L'Amelia Mary va arribar a Hendaia un diumenge de primers de juny. Encara no feia calor i el Cantàbric envaïa la platja amb onades impetuoses i fredes. Es va fer plantar la caseta de lona per un mosso basc mentre esperava dreta, amb els ulls mig aclucats, de cara a un sol que amb prou feines escalfava. Quan l'escarràs va haver acabat l'Amelia Mary hi entrà i es posà un vestit de bany escotat, sense esquena i sense aquella ridícula faldilleta que tant odiava i que havia tallat ella mateixa. Després es cobrí el cap amb una pamela a la que també li havia arrencat unes horroroses flors d'organdí i s'assegué damunt la sorra a esperar.

L'Amelia Mary feia ben poc que havia aterrat després de travessar l'Atlàntic en solitari pilotant el seu bimotor. Enyorava tant l'aïllament de la cabina i aquella olor d'oli lubricant i de benzina que li quedava a la pell després de cada vol que tots els honors que li havien dispensat com la gran heroïna que era, no la compensaven en absolut. Només hi havia una cosa, algú prou especial capaç de fer que allò valgués la pena i que per això estigués esperant en aquella platja de moda on no hauria anat mai per voluntat pròpia.

A la Cocó la va conèixer a Los Angeles, en una recepció de la Lockheed Aircraft Corporation, on es presentava el nou monoplà que ella pilotaria. L'Amelia Mary no estava gens avesada a atendre les qüestions del cor. Només tenia ulls per l'aviació, els motors i volar. Això sí que l'enamorava. Però aquell vespre la Cocó, que mostrava l'esveltesa del seu cos cenyint-lo dins una granota de raió blanc, li va oferir una copa de Bollinger glaçada i se li acostà a cau d'orella per demanar-li amb veu de vellut: Quan em portaràs a volar?

L'Amelia Mary no entenia què era el que l'havia captivat d'aquella manera, si la pell nacrada d'una perfecció quasi il·lusòria o el guspireig incessant dels seus ulls. Sospitava que hi tenia molt a veure també l'olor imprecisa però pertorbadora que desprenia i que li feia pensar en pura essència de lubricant mineral. El cas és que des d'aquell moment el seu pensament es descol·locà, entrà en pèrdua com un biplà tocat per la metralla i deixà de ser mestressa dels seus actes.

La Cocó va aparèixer a la platja al punt del migdia vestida de noi; descalça, amb uns pantalons de golf de quadres blancs i negres i una brusa blanca de fil tan transparent que deixava entreveure la nuesa d'uns pits petits i punteguts. Es va asseure al seu costat i la va besar al tou de l'orella. Un petó llarg i càlid que va trastornar momentàniament a l'Amelia Mary. Llavors, en la distància curta que la separava del coll de la Cocó, ho veié. Un parell de visos petits, just on arrencaven els cabells del clatell, brillaven com diamants.

Més tard, a l'habitació de l'hotel Casino, l'Amelia Mary descobria estupefacta la condició d'androide de la Cocó. L'enrevessat conjunt de vàlvules i pistons que la feien funcionar, tots lubricats amb aquell oli fragant que la trasbalsava i la tenia absolutament enamorada.

L'àguila marcenca

Jordi Rodellar Fuster

L'àguila marcenca en vol i portant una serp

JUAN LACRUZ - CREATIVE COMMONS

Tot just pocs dies després d'escriure el meu primer article sobre els ocells de l'entorn de Copons de l'anterior número de Camí Ral, on vaig parlar de la cua-roja fumada, ben bé per casualitat, vaig poder observar un ocell rapinyaire de dimensions importants volant per sobre el Clot del Morinyol. Primer va passar planejant majestuosament direcció Veciana, i al cap d'una estona va tornar a passar en direcció contrària volant direcció Serra Morena, però portant en el bec el que semblava ser una serp. Em va intrigar molt aquest gran ocell i vaig mirar d'esbrinar de quin tipus d'au rapinyaire es podria tractar.

Com que la direcció que portava aquesta rapinyaire quan ja havia caçat el que semblava ser una serp va ser cap a Serra Morena, vaig decidir anar pels camins de per sota del conegut "Pi del Quildo", i allà la vaig veure i escoltar, amb algunes observacions en vol i els crits que feia. Fent servir internet i alguns llibres especialitzats vaig acabar confirmant de què es tractava de l'àguila marcenca.

L'àguila marcenca rep aquest nom precisament perquè al voltant del mes de març arriba a les nostres contrades provinent del continent africà, concretament de la zona del Sahel, franja de territori de sabana situada just al sud del desert del Sàhara. És també anomenada àguila serpera o àguila blanca, i el seu nom científic és *Circaetus gallicus*, en castellà se l'anomena "àguila culebrera", alguns d'aquests noms són deguts a la seva presa favorita, la serp, encara que també s'alimenta de llangardaixos, i ocasionalment de rosegadors i ocells que nien a terra. El seu vol de cacera és molt singular: recorre les carenes de les muntanyes i altres zones obertes entre una alçada de 20 a uns 150 metres, aturant-se a fer l'aleta com si es tractés d'un xoriguer comú, però de molta més grandària, fent l'aleta amb batecs més lents i feixucs. Quan localitza una serp es llença en picat, sovint precedit d'una aturada a mitjana alçada per així calcular millor l'atac sobre la presa. Una vegada a terra atordeix a la serp amb les ales desorientant-la i subjectant-la amb les seves curtes però fortes urpes, quan l'ha mort picant-li darrere del cap, se l'empassa començant pel cap i deixant una part fora del pap, per així poder transportar-la al niu, on primer amb l'ajuda de la femella i més tard del mateix poll, li treuen sencera del pap per tot seguit empassar-se-la sencera el poll, començant sempre pel cap, les preses més grosses les reserva per portar al niu i alimentar al poll i la femella, i les més petites o preses menors se les solen menjar els adults al mateix indret de la cacera.

A Catalunya se la pot trobar a gran part del territori durant els mesos en què ens visita, però és absent en àrees sense boscos, com la plana de Lleida i el delta de l'Ebre, com a nidificant és escassa a la franja del litoral i no fa niu a l'alta muntanya, tot i que se la pot veure caçar. Les màximes densitats es donen en zones de muntanya mediterrània com són les terres del voltant de Copons, on la presència de franges boscoses i camps de conreu li són favorables, les primeres per fer-hi niu i els segons per ser-li més assequibles les serps i llangardaixos. La població que migra a Europa travessant el Sàhara ha experimentat un important increment en les darreres dècades, tot i això l'estat de conservació la situa en propera a l'amenaça i és una espècie protegida per llei a Catalunya.

Un instant molt emocionant va ser veure-la passada la font del Freixe, a tan sols una trentena de metres, parada en una branca d'un arbre mort i només tres metres del terra, va ser llavors quan vaig poder apreciar la

seva grandària quan aixecava el vol movent les seves grans ales. És una àguila que fa de 62 a 70 cm de llargada (25 a 30 de cua, relativament curta si es compara amb el cos), i una envergadura de 168 a 190 cm, on la femella és una mica més grossa que el mascle. Destaca pel seu cap prominent que s'assembla una mica al dels rapinyaires nocturns i presenta uns ulls d'un color groc molt més intens que d'altres rapinyaires diürnes. Tot i que el que ajuda més a distingir-la en ple vol és el seu aspecte general clar per sota, a vegades quasi blanca, d'aquí que rep també el sobrenom d'àguila blanca. També es pot diferenciar dels aligots pàl·lids i de les àguiles pescadores per no tenir les "mans" fosques. És una espècie solitària i territorial, per fer el niu necessiten espais tranquils de zones forestals, relativament allunyades d'activitats humanes, tot i que les que vaig poder observar sembla que no els va importar massa fer niu a prop d'un poble i carretera, mostren una gran fidelitat per les zones de cria i els nius entre parelles poden ser molt propers, de 2 km de distància o menys, tot i que la zona de caça és molt extensa, a més tractant-se d'un rapinyaire tant especialitzat en serps, tampoc és d'una abundància tan important com d'altres que s'alimenten de més diversitat de preses. El niu el fan normalment a la capçada o en una branca lateral amb sortida a l'exterior, en arbres com alzines, roures i pins de tota classe, és d'una mida molt petita si es compara amb les dimensions de l'ocell. Ponen un únic ou, que incuba principalment la femella amb l'ajuda del mascle durant uns 45 - 47 dies, llavors la femella sol romandre al mateix niu quan el poll és petit fent guàrdia i el mascle continua portant menjar pels dos, al cap de 70 - 80 dies el poll ja pot fer els seus primers vols, cosa que passa a finals de juliol o durant l'agost, aquestes àguiles poden arribar a viure uns 30 anys, tot i que les torres elèctriques són les que els hi causen una major mortaldat, ja que se senten atretes per aquestes per fer-les servir com atalaies, en menor grau els parcs eòlics s'ha demostrat que també han causat algunes víctimes.

Tot i que sol ser un ocell molt silenciós com la majoria de rapinyaires, durant les meves observacions vaig poder sentir-la cridar el seu típic "kiii-ioook", però també un repetitiu "kiii-kiii-kiii" molt agut, que potser rebel·lava l'existència d'un niu molt proper en alguna capçada o branca de pinassa, que és el tipus de pi predominant en aquell indret. Tot i que no vaig poder arribar a situar-lo. Tampoc vaig poder fer fotografies de qualitat suficient per acompanyar aquest article, d'aquestes aus tan prudents i en certa manera desconfiades.

A principis d'agost vaig poder observar una vegada com volaven per la zona, tres exemplars junts, un d'ells més menut, segurament era la jove àguila que anava ben escortada pels seus pares, aquesta sol tenir un plomatge més pàl·lid i el cap quasi tot blanc, a mitjans de setembre vaig veure fugisserament quan anava conduint, sobre una torre elèctrica de mitja tensió a prop del encreuament de la carretera de Rubió, el que semblava ser una jove àguila marcenca, no devia tardar gaire a marxar cap al sud, cap a l'Àfrica, en la seva llarga i perillosa ruta tot travessant el desert del Sàhara per passar-hi l'hivern, ara cal esperar que tornin aquest març a terres coponenques, fent honor així al sobrenom català de marcenca.

Bibliografia:

Guia de rapinyaires de Catalunya – Fran Trbalon i Àlex Ollé – Cos-setània Edicions
Ocells de Catalunya, País Valencià i Balears – Joan Estrada, Francesc Jutglar i Toni Llobet – Lynx. ✱

Transports

ALSA

Telèfon: 902 42 22 42
Web: www.alsa.es

Calaf - Igualada			
Calaf	Copons	Igualada	Barcelona
08:14 h	08:27 h	08:38 h	09:45 h
18:20 h	18:36 h	18:54 h	20:00 h
Igualada - Calaf			
Barcelona	Igualada	Copons	Calaf
07:30 h	08:27 h	08:48 h	09:01 h
15:00 h	15:57 h	16:18 h	16:31 h

Hispano Igualadina - Monbus

Telèfon: 902 29 29 00
Web: www.igualadina.com

De dilluns a divendres					
Calaf - Igualada					
Calaf	Copons	Igualada C.	Igualada E.		
06:40 h	07:00 h	07:23 h	07:30 h		
13:45 h	14:00 h	14:13 h	14:30 h		
16:00 h	16:15 h		16:35 h		
Igualada - Calaf					
Igualada E.	Igualada H.	Copons	Calaf		
11:15 h		11:32 h	11:42 h		
15:15 h		15:32 h	15:42 h		
18:00 h		18:17 h	18:27 h		
Dissabtes					
Calaf - Igualada					
Calaf	Copons	Igualada C.	Igualada E.		
8:00 h	8:15 h	8:33 h	8:35 h		
15:15 h	15:27 h	15:38 h	15:40 h		
Igualada - Calaf					
Igualada C.	Igualada E.	Av. Barcelona	Igualada H	Copons	Calaf
12:00 h	12:10 h	12:12 h	12:14 h	12:27 h	12:37 h
	18:45 h			19:15 h	19:30 h

Taxis

Parades a Igualada: Passeig Verdaguer, s/n
Servei Taxi 24 hores: Carles Queraltó, Tel. 670 296 675

Horari atenció públic ajuntament
de dilluns a divendres de 9 h. a 13 h.
dijous tancat

www.copons.cat

Menú migdia

Servei de menú diari

L'Ajuntament de Copons inicia el servei de menú migdia per a qualsevol persona resident al poble. Aquest servei està pensat, principalment, per a les persones amb la seva autonomia limitada, encara que tothom pot fer-ne ús.

Per més informació dirigir-se a l'ajuntament.

Telèfons d'interès

Ajuntament de Copons	93 809 00 00
info@copons.cat	
Consultori Mèdic	93 809 01 50
Assistentia Social	93 809 08 80
Àrea Sanitària Rural	93 805 38 18
Associació Defensa Forestal	93 809 00 00
Bombers (emergències)	112
Ambulàncies i Emergències Mèdiques	112
Mossos d'Esquadra (emergències trànsit)	112
Mossos d'Esquadra (Igualada)	93 875 98 40
Protecció Civil Igualada	93 803 12 34
Repsol Butano	93 803 15 17
Avaries gas	900 75 07 50
Fecsa	900 77 00 77
Aigües de Rigat	93 803 14 83
Telefònica Avaries	1002
Antena col·lectiva	93 805 30 94
Correus	93 869 85 94
Oficina Consorci Turisme Alta Anoia	93 868 03 66
Escola	93 809 01 42
Bàscula pública	647 36 42 76
Bibliobús Montserrat	616 98 83 52
b.Montserrat@diba.es	

Col·labora amb Camí Ral: Fotografies, opinió, retalls d'història, actualitat, esports...

Termini de recepció d'escrits pel Camí Ral d'estiu: 20 de juny.

Termini de recepció d'escrits pel Camí Ral d'hivern: 30 de novembre.

Ens ho pots enviar per correu electrònic: camiral@copons.cat

nou mail

Codi editorial

- Camí Ral és una revista que edita l'Ajuntament de Copons i la posa al servei de les entitats i ciutadania.
- Camí Ral és un canal transmissor de l'actualitat del municipi, però també una eina de recuperació de la memòria oral i la història del municipi.
- Els continguts de l'edició els decideix el Consell Editorial.
- Les seccions, les mides i característiques dels articles formen part de les competències del Consell Editorial.
- La revista compta amb un nodrit equip de col·laboradors coordinat pel Consell Editorial. Els articles i imatges s'elaboren i s'aporten de forma altruista.
- El contingut de les notícies d'actualitat l'assumeix el Consell Editorial i el propi Ajuntament, en condició d'editor. Pel que fa a entrevistes, reportatges, articles d'opinió o altres notícies, la responsabilitat, en primera instància, serà sempre de la persona que ho signi.
- Qualsevol lector que detecti algun error en la publicació podrà exercir el dret a rèplica, aplicant un criteri de proporcionalitat d'acord amb la llei.
- El contingut dels articles sempre haurà de ser respectuós amb les persones, les entitats i les institucions. En cas contrari, no es publicarà.

CEDIDES PER L'ARXIU MEMORAL